

Obsah

Zoznam autorov	4	3.1.1.1 Včasný vývoj placenty	61
Obsah	9	3.1.1.2 Vývoj placenty v druhom a treťom trimestri tehotnosti	62
Zoznam skratiek	32	3.1.2 Makroskopický vzhľad placenty	64
Predhovor	37	3.1.3 Funkcie placenty.	65
1. Základné perinatologické pojmy a perinatálna štatistika	39	3.1.3.1 Placenta ako endokrinný orgán	66
<i>Miroslav Korbel'</i>		3.1.4 Patológia placenty.	67
1.1 Zber perinatologických dát na Slovensku	39	3.1.4.1 Placentárna insuficiencia	67
1.2 Základné demografické pojmy	40	3.2 Zmeny stavby a funkcie orgánových systémov v tehotnosti	74
1.2.1 Pôrodnosť	40	<i>Adam Adamec, Jozef Záhumenský</i>	
1.2.2 Úhrnná plodnosť	41	3.2.1 Pohlavný trakt	76
1.2.3 Prirodzený prírastok obyvateľstva	41	3.2.1.1 Maternica	76
1.2.4 Vek rodičiek	41	3.2.1.1.1 Usporiadanie svaloviny maternice	77
1.2.5 Perinatálna mortalita	41	3.2.1.1.2 Veľkosť, tvar a pozícia maternice	77
1.2.5.1 Perinatálne obdobie	42	3.2.1.1.3 Krvné zásobenie maternice.	78
1.2.5.2 Perinatálna úmrtnosť	42	3.2.1.1.4 Kontrakčná schopnosť maternice	79
1.2.5.2.1 Mŕtvorodenosť	42	3.2.1.2 Krček maternice.	79
1.2.5.2.2 Včasná novorodenecká úmrtnosť	43	3.2.1.3 Vaječníky	80
1.2.6 Novorodenecká úmrtnosť	43	3.2.1.4 Vajíčkodvody	80
1.2.7 Potrat	43	3.2.1.5 Pošva	80
1.2.8 Perinatálna morbidita	44	3.2.1.6 Vulva a hrádza.	80
1.2.9 Materská mortalita	45	3.2.1.7 Prsník	80
1.2.9.1 Epidemiológia materskej úmrtnosti	45	3.2.2 Imunitný systém.	82
1.2.9.2 Príčiny materskej úmrtnosti	47	3.2.3 Kardiovaskulárny systém	84
1.2.9.3 Materská mortalita v SR	47	3.2.3.1 Srdce	84
1.2.10 Závažná materská morbidita	48	3.2.3.1.1 Srdcové ozvy	84
1.2.10.1 Závažná akútna materská morbidita	48	3.2.3.1.2 Srdcový výdaj	84
1.2.10.1.1 Indikátory závažnej materskej morbidity sledované WHO	48	3.2.3.2 Arteriálny krvný tlak a systémový cievný odpor	85
1.2.10.1.2 Prevalencia závažnej akútnej materskej morbidity	49	3.2.3.3 Venózný krvný tlak	85
1.2.10.1.3 Hlavné sledované morbidity	49	3.2.4 Respiračný systém.	87
1.2.10.1.4 Ostatné sledované morbidity	50	3.2.4.1 Horné dýchacie cesty	87
1.2.10.2 Závažná neskorá materská morbidita	51	3.2.4.2 Dolné dýchacie cesty	87
2. Pôrodnická anatómia	52	3.2.5 Metabolizmus	89
2.1 Evolučné poznámky k pôrodnému mechanizmu druhu Homo sapiens	52	3.2.5.1 Metabolizmus cukrov	89
<i>Jozef Záhumenský</i>		3.2.5.2 Metabolizmus tukov	89
2.2 Anatomické poznámky	55	3.2.5.3 Metabolizmus bielkovín	91
<i>Eliška Kubíková, Andrej Breza</i>		3.2.5.4 Metabolizmus vody	91
2.2.1 Tvrdé časti pôrodného kanála	55	3.2.5.5 Metabolizmus minerálnych látok	91
2.2.2 Mäkké časti pôrodného kanála	56	3.2.5.5.1 Vápnik	91
2.2.3 Anatómia lebky novorodenca	58	3.2.5.5.2 Sodík, draslík, horčík	92
3. Fyziológia tehotnosti.	60	3.2.5.5.3 Jód	92
3.1 Stavba a funkcia placenty	60	3.2.5.5.4 Železo	92
<i>Pavel Šuška</i>		3.2.6 Gastrointestinálny trakt.	94
3.1.1 Vývoj ľudskej placenty	61	3.2.6.1 Chuť do jedla	94
		3.2.6.2 Ústna dutina.	94
		3.2.6.3 Žalúdok	94
		3.2.6.4 Črevá.	95
		3.2.6.5 Pečeň.	96
		3.2.6.6 Žľezník a pankreas	96

3.2.7 Uropoetický trakt	97	4.12.3 Vzťah medzi viacpočetnou graviditou a asistovanou reprodukciou	147
3.2.7.1 Horné močové cesty	97	4.13 Teratológia a embryoprotektívna kyselina listová	147
3.2.7.2 Močový mechúr	98	4.14 Krvný obeh plodu pred narodením a jeho zmeny po narodení	149
3.2.8 Zmeny endokrinného systému	99	4.14.1 Vznik prvých krvných ciev a krvných elementov	149
3.2.8.1 Hypofýza.	99	4.14.2 Krvný obeh embrya	150
3.2.8.2 Nadoblička.	99	4.14.3 Fetálny krvný obeh	150
3.2.8.3 Renínovo-angiotenzínovo-aldosterónový systém (RAAS).	99	4.14.4 Zmeny krvného obehu po narodení.	152
3.2.8.4 Štítna žľaza	100	5. Starostlivosť o tehotnú ženu	154
3.2.9 Pohybový systém	101	5.1 Prekoncepčná príprava	154
3.2.10 Koža a kožné adnexy.	103	<i>Jozef Záhumenský</i>	
3.2.11 Nervový systém	105	5.1.1 Definícia a história.	154
3.2.11.1 Centrálny nervový systém	105	5.1.2 Úskalia prekoncepčnej prípravy	155
3.2.11.1.1 Psychické zmeny v tehotenstve.	105	5.1.3 Časovanie otehotnenia.	155
3.2.11.2 Periférny nervový systém	105	5.1.4 Preventívne a hygienické opatrenia	155
3.2.11.3 Zmysly	105	5.1.5 Suplementácia	155
3.2.11.3.1 Zrak	105	5.1.6 Lieky	156
3.2.11.3.2 Čuch a chuť	106	5.1.7 Abúzy.	156
3.2.11.4 Spánok	106	5.1.7.1 Fajčenie tabaku	156
3.2.12 Mikrobióm	107	5.1.7.2 Alkohol.	156
3.2.12.1 Vaginálny mikrobióm	107	5.1.8 Výživa	156
3.2.12.2 Črevný mikrobióm	107	5.1.9 Očkovanie	157
3.2.12.3 Orálny mikrobióm	107	5.1.10 Chronické ochorenia	157
3.2.12.4 Placentárny mikrobióm	107	5.1.10.1 Diabetes mellitus.	157
4. Klinicky orientovaná embryológia.	110	5.1.10.2 Hypertenzia	157
<i>Ivan Varga, Zbyněk Tonar</i>		5.2 Diagnóza tehotnosti	159
4.1 Úvodné definície	112	<i>Jozef Záhumenský</i>	
4.2 Prehľad prenatálneho vývinu človeka	113	5.3 Anamnéza	160
4.3 Význam štúdia embryológie pre pôrodníkov	113	<i>Jozef Záhumenský</i>	
4.4 Úvaha na úvod – kedy sa začína ľudský život?	115	5.3.1 Rodinná anamnéza	160
4.5 Prehľad vývinu pohlavných buniek	115	5.3.2 Osobná anamnéza	160
4.5.1 Spermiogenéza a morfológia spermíí.	116	5.3.3 Alergiologická anamnéza	161
4.5.1.1 Laboratórne vyšetrenie ejakulátu a mužský faktor neplodnosti	118	5.3.4 Lieková anamnéza	161
4.5.2 Oogenéza a ovariálny cyklus	119	5.3.5 Sociálna a pracovná anamnéza	161
4.5.2.1 Vekom podmienený pokles počtu folikulov a plodnosti u žien.	122	5.3.6 Predchádzajúce tehotnosti	161
4.6 Opodnenie a vznik zygoty	122	5.3.7 Terajšie ochorenie	161
4.7 Prvý týždeň vývinu – brázdovanie zygoty a implantácia blastocysty	126	5.4 Pôrodnické vyšetrenie.	163
4.8 Druhý týždeň vývinu – dvojvrstvový zárodkový štít	130	<i>Jozef Záhumenský</i>	
4.9 Tretí týždeň vývinu – trojvrstvový zárodkový štít	131	5.4.1 Vyšetrenie pohľadom	163
4.10 Prehľad derivátov zárodkových listov a stručný vývin orgánov	133	5.4.2 Vyšetrenie vonkajšími hmatmi	163
4.11 Klinicky dôležité poznámky k extraembryonálnym štruktúram	140	5.4.3 Vyšetrenie vnútornými hmatmi	165
4.12 Viacpočetná tehotnosť a mechanizmy vzniku dvojčiat	143	5.4.4 Auskultácia	166
4.12.1 Typy dvojčiat a ich plodové obaly.	143	5.5 Skriningové laboratórne vyšetrenia v tehotnosti	168
4.12.2 Siamské dvojčatá, fetus in fetu, superfetácia a superfekundácia	146	<i>Jozef Záhumenský</i>	
		5.5.1 Krvný obraz	168
		5.5.2 Testy na syfilis	169
		5.5.3 Testy na hepatitídu typu B	169
		5.5.4 Testy na hepatitídu typu C	169
		5.5.5 Testy na toxoplazmózu	169
		5.5.6 Testy na rubeolu.	169
		5.5.7 Testy na HIV	169

5.5.8 Testy na cytomegalovírus.	169	5.7.2.1.1.2 Biochémia materského séra	195
5.5.9 Genetický laboratórny skrining.	169	5.7.2.1.1.3 Ultrazvukové markery	196
5.5.10 Skrining preeklampsie	170	5.7.2.1.1.3.1 Nuchálna translucencia	196
5.5.11 Skrining latentných porúch funkcie štítnej žľazy	170	5.7.2.1.1.3.2 Nosová kosť	197
5.5.12 Skrining tehotenskej cukrovky	170	5.7.2.1.1.3.3 Meranie srdcovej frekvencie plodu	198
5.5.13 Skrining izoimunizácie.	171	5.7.2.1.1.3.4 Trikuspidálna chlopňa	198
5.6 Molekulárnogenetické vyšetrenia v tehotnosti.	172	5.7.2.1.1.3.5 Ductus venosus	199
<i>Barbora Vlková, Peter Celec</i>			
5.6.1 Typy genetických porúch testovaných prenatalne.	172	5.7.2.1.1.3.6 Frontomaxilárny uhol	200
5.6.2 Prenatálne genetické testovanie	174	5.7.2.1.2 Stanovenie gestačného veku	200
5.6.2.1 Prenatálne genetické skriningové testy	175	5.7.2.1.3 Viacplodová gravidita.	200
5.6.2.2 Prenatálna diagnostika	178	5.7.2.1.3.1 Skrining podľa veku matky	200
5.6.2.3 Metódy prenatalného testovania	179	5.7.2.1.3.2 Skrining meraním hrúbky nuchálnej translucencie	200
5.6.2.3.1 Karyotypizácia	179	5.7.2.1.3.3 Biochemický skrining.	200
5.6.2.3.2 FISH	179	5.7.2.2 Diagnostika niektorých veľkých fetálnych abnormalít	201
5.6.2.3.3 CGH	179	<i>Kamil Hatiar</i>	
5.6.2.3.4 PCR	180	5.7.2.3 Súhrn.	202
5.6.2.3.5 Sangerovo sekvenovanie	182	<i>Kamil Hatiar</i>	
5.6.2.3.6 NGS	183	5.7.2.4 Fetálna echokardiografia v prvom trimestri.	202
5.6.2.3.7 WES	184	<i>Róbert Dankovčík</i>	
5.7. Ultrazvuková diagnostika	186	5.7.2.4.1 Indikácie na vyšetrenie	202
<i>Róbert Dankovčík</i>			
5.7.1 Ultrazvuková diagnostika včasnej gravidity.	186	5.7.2.4.2 Paralelné zobrazenie fetálneho srdca v 2D a vo farebnom dopplerovskom móde	203
<i>Kamil Hatiar</i>			
5.7.1.1 Gestačný vak	187	5.7.2.4.3 Záver.	206
5.7.1.2 Žltkový vak	187	5.7.2.5 Diagnostika rázštepov nervovej trubice v prvom trimestri.	207
5.7.1.3 Embryonálny pól a akcia srdca.	188	<i>Róbert Dankovčík, Sára Bargerová</i>	
5.7.1.4 Amniálna dutina.	188	5.7.2.5.1 Definícia a typy spiny bifidy	207
5.7.1.5 Určenie gestačného veku	188	5.7.2.5.1.1 Formy spina bifida aperta	207
5.7.1.6 Vývoj plodu v prvom trimestri gravidity	189	5.7.2.5.2 Ultrasonografická diagnostika	208
5.7.1.6.1 Embryonálne obdobie.	189	5.7.2.5.2.1 Meranie intrakraniálnej translucencie.	208
5.7.1.6.2 Fetálne obdobie	190	5.7.2.5.2.2 Ďalšie ultrazvukové znaky	209
5.7.1.7 Normálny ultrazvukový nález na orgánoch v prvom trimestri.	190	5.7.2.6 Diagnostika orofaciálnych rázštepov v prvom trimestri.	210
5.7.1.7.1 Centrálny nervový systém	190	<i>Róbert Dankovčík</i>	
5.7.1.7.2 Hlava a krk	190	5.7.2.6.1 Klasifikácia	211
5.7.1.7.3 Hrudník	191	5.7.2.6.2 Diagnostika rázštepov pomocou 2D zobrazenia	212
5.7.1.7.4 Brucho	191	5.7.2.6.3 Diagnostika rázštepov pomocou 3D	212
5.7.1.7.5 Genitál.	191	5.7.2.7 Skrining preeklampsie a FGR	213
5.7.1.7.6 Končatiny	191	<i>Andrea Vašková</i>	
5.7.1.8 Viacplodová gravidita	191	5.7.2.7.1 Definícia	213
5.7.1.8.1 Etiológia	192	5.7.2.7.2 Etiopatogenéza	214
5.7.1.8.2 Ultrazvuková diagnostika	192	5.7.2.7.3 Profylaxia	214
5.7.1.8.3 Určenie chorionicity a amnionicity.	192	5.7.2.7.4 Skrining	214
5.7.1.9 Súhrn.	193	5.7.2.7.5 Ultrazvukové (USG) vyšetrenie uterínnej artérie v prvom trimestri tehotnosti	216
5.7.2 Ultrazvuková diagnostika v prvom trimestri (11+0 – 13+6)	194	5.7.2.7.5.1 Metodika vyšetrenia	216
<i>Róbert Dankovčík, Kamil Hatiar, Sára Bargerová, Andrea Vašková</i>			
5.7.2.1 Kombinovaný test	195	5.7.3 USG diagnostika v druhom trimestri	219
<i>Kamil Hatiar</i>			
5.7.2.1.1 Skrining aneuploidíí.	195	<i>Róbert Dankovčík, Svetlana Jánošová, Petra Turňová</i>	
5.7.2.1.1.1 Vek matky.	195	5.7.3.1 Faciálne markery	220
		<i>Svetlana Jánošová</i>	
		5.7.3.1.1 Nosová kosť	221

5.7.3.1.2 Prenazálny edém	221	5.7.3.8.2 Gastroschíza	251
5.7.3.1.3 Frontomaxilárny faciálny uhol	222	5.7.3.8.3 Extrofia močového mechúra/kloaková extrofia, OEIS komplex	252
5.7.3.1.4 Index prefrontálneho priestoru (PFSR).	223	5.7.3.8.4 Cantrellova pentalógia	253
5.7.3.2 Markery chromozómových aberácií	224	5.7.3.8.5 Limb-body wall complex/syndróm amniálnych pruhov	254
<i>Svetlana Jánošová</i>		5.7.3.9 Vrodené vývojové chyby pľúc	254
5.7.3.2.1 Šijová riasa (Nuchal fold, NF)	224	<i>Svetlana Jánošová</i>	
5.7.3.2.2 Renálna pyelektázia	226	5.7.3.9.1 Fetálne pľúca – embryológia	254
5.7.3.2.3 Hyperechogénne črevo	226	5.7.3.9.2 Prenatálne ultrazvukové vyšetrenie pľúc	254
5.7.3.2.4 Skrátenie dlhých kostí	227	5.7.3.9.3 Pľúcna hypoplázia	255
5.7.3.2.5 Aberantná pravá arteria subclavia (aberrant right subclavian artery, ARSA).	228	5.7.3.9.4 Kongenitálne pľúcne malformácie	257
5.7.3.2.6 Cysty plexus chorioideus	229	5.7.3.9.4.1 Kongenitálna cystická adenomatoidná malformácia pľúc (CCAM).	257
5.7.3.2.7 Hyperechogénny kardiálny fókus (echogenic intracardiac focus, EIF)	230	5.7.3.9.4.2 Bronchopulmonálna sekvestrácia (BPS)	258
5.7.3.3 Fetálna echokardiografia	230	5.7.3.9.4.3 Iné pľúcne abnormality	259
<i>Róbert Dankovčík</i>		5.7.3.9.5 Syndróm vrodenej obštrukcie horných dýchacích ciest (CHAOS)	259
5.7.3.3.1 Nastavenie ultrazvukového prístroja	230	5.7.3.9.6 Kongenitálny hydrotorax	260
5.7.3.3.1.1 Výber sondy	231	5.7.3.9.7 Kongenitálna diafragmatická hernia (congenital diaphragmatic hernia, CDH).	261
5.7.3.3.1.2 Zväčšenie srdca	231	5.7.3.10 Vrodené vývojové chyby uropoetického systému	262
5.7.3.3.1.3 Dynamický rozsah	231	<i>Svetlana Jánošová</i>	
5.7.3.3.1.4 Fokusácia	231	5.7.3.10.1 Embryonálny vývoj uropoetického systému	262
5.7.3.3.1.5 Tissue harmonic imaging (THI).	231	5.7.3.10.2 Fetálny uropoetický systém v ultrazvukovom obraze	263
5.7.3.3.1.6 Farba obrazu	232	5.7.3.10.3 Klasifikácia abnormalít uropoetického systému	264
5.7.3.3.1.7 Cross Beam, sono CT, Compound Imaging.	232	5.7.3.10.3.1 Obštrukčné abnormality močových ciest	264
5.7.3.3.1.8 X-Res, Speckle Reduction Imaging, sono MR	232	5.7.3.10.3.1.1 Tranzientná dilatácia	265
5.7.3.3.1.9 Záver	232	5.7.3.10.3.1.2 Obštrukcia ureteropelvickej junkcie (UPJ)	265
5.7.3.3.2 Vyšetrenie fetálneho srdca vo štvordutinovej projekcii v 10 krokoch	232	5.7.3.10.3.1.3 Obštrukcia ureterovezikálnej junkcie (UVJ)	265
5.7.3.3.3 Indikácie superkonziliárneho echokardiografického vyšetrenia plodu	236	5.7.3.10.3.1.4 Zdvojený vývodný systém s ureterokélou	265
5.7.3.3.4 Abnormality výtokových traktov	236	5.7.3.10.3.1.5 Vezikouretrálny reflux (VUR)	266
5.7.3.4 Markery CNS	237	5.7.3.10.3.1.6 Obštrukcia dolných močových ciest (LUTO)	266
<i>Róbert Dankovčík</i>		5.7.3.10.3.2 Neobštrukčné abnormality močových ciest	268
5.7.3.4.1 Corpus callosum	237	5.7.3.10.3.2.1 Renálna agenéza	268
5.7.3.4.2 Ventrikulomegália	239	5.7.3.10.3.2.2 Renálna ektopia	269
5.7.3.4.3 Mozoček	240	5.7.3.10.3.2.3 Cystické ochorenia obličiek (dysplázia obličiek)	270
5.7.3.4.4 Cavum septi pellucidi	240	5.7.3.10.3.2.4 Hyperechogénne obličky	271
5.7.3.5 Genetický sonogram	242	5.7.3.10.3.2.5 Neobštrukčné abnormality močovodu a močového mechúra	272
<i>Róbert Dankovčík</i>		5.7.3.11 Vrodené vývojové chyby gastrointestinálneho traktu	272
5.7.3.6 Diagnostika orofaciálnych rázštepov	244	<i>Petra Turňová</i>	
<i>Róbert Dankovčík</i>		5.7.3.11.1 Ezofágová atrézia (EA) a tracheoezofágová fistula	272
5.7.3.7 Diagnostika rázštepových ochorení nervovej trubice v druhom trimestri	246	5.7.3.11.2 Duodenálna atrézia	273
<i>Róbert Dankovčík</i>		5.7.3.11.3 Jejunoileálna atrézia	273
5.7.3.7.1 3D ultrazvuk	247	5.7.3.11.4 Obštrukcia hrubého čreva	273
5.7.3.7.2 Fetálne MR	247	5.7.3.11.5 Hyperechogénne črevo	274
5.7.3.7.3 Manažment	248	5.7.3.11.6 Mekóniový ileus	274
5.7.3.7.3.1 Postnatálna terapia	248	5.7.3.11.7 Volvulus	274
5.7.3.7.3.2 Prenatálna chirurgia	248		
5.7.3.8 Defekty prednej brušnej steny a močového mechúra	249		
<i>Svetlana Jánošová</i>			
5.7.3.8.1 Omfalokéla	249		

5.7.3.11.8 Enterické duplikačné cysty	274	5.7.6.5.4 Indukcia pôrodnej činnosti	288
5.7.3.11.9 Mezentrické cysty	274	5.7.7 Patológie placenty a pupečníka v ultrazvukovom	
5.7.3.11.10 Hepatálne anomálie	274	obraze	289
5.7.3.12 Skeletové dysplázie	274	<i>Petra Turňová</i>	
<i>Petra Turňová</i>		5.7.7.1 Placentárne cysty	289
5.7.3.12.1 Lebka	275	5.7.7.2 Chorioangióm	289
5.7.3.12.2 Chrbtica	275	5.7.7.3 Placentárna dichotómia	290
5.7.3.12.3 Končatiny	275	5.7.7.4 Placentárna mezenchymálna dysplázia	290
5.7.3.12.4 Panva	276	5.7.7.5 Placenta membranacea	290
5.7.3.12.5 Pohyby plodu	276	5.7.7.6 Kalcifikácie placenty	290
5.7.3.12.6 Asociované patológie	276	5.7.7.7 Vasa praevia	290
5.7.3.12.7 Tanatoforická dysplázia	276	5.7.7.8 Abrupcia placenty	291
5.7.3.12.8 Achondrogenéza	276	5.7.7.9 Placenta praevia	291
5.7.3.12.9 Osteogenesis imperfecta typ 2	276	5.7.7.10 Placenta accreta spektrum	291
5.7.3.12.10 Kongenitálna hypofosfatázia	276	5.7.7.11 Dvojcievny pupečník	292
5.7.3.12.11 Kampomelická dysplázia	277	5.7.7.12 Cysty pupečníka	292
5.7.3.12.12 Ateloosteogenéza	277	5.7.7.13 Varix pupečníka	292
5.7.3.12.13 Diastrofická dysplázia	277	5.8 Využitie magnetickej rezonancie a počítačovej	
5.7.3.12.14 Syndróm krátkych rebier s polydaktýliou		tomografie v tehotenstve	293
(short-rib polydactyly syndrome)	277	<i>Michaela Jezberová</i>	
5.7.3.12.15 Chondrodysplasia punctata	277	5.8.1 Úvod	293
5.7.4 Ultrazvuková diagnostika v treťom trimestri	278	5.8.2 Princíp magnetickej rezonancie a počítačovej	
<i>Petra Turňová</i>		tomografie, bezpečnosť metód a biologické efekty	294
5.7.4.1 Vrodené vývojové chyby diagnostikovateľné		5.8.3 Optimálne časovanie MR vyšetrenia počas	
v treťom trimestri	278	tehotenstva	295
5.7.4.1.1 Ovariálne cysty	278	5.8.4 Výhody a limitácie fetálneho MR v porovnaní s USG	296
5.7.4.1.2 Achondroplázia	278	5.8.5 Indikácie fetálneho MR vyšetrenia	296
5.7.4.1.3 Hypospádia	278	5.8.6 Využitie MR metódy v hodnotení patológie uteru	
5.7.4.1.4 Hydrometrocolpos	279	a placenty	299
5.7.4.1.5 Perinatálne cerebrovaskulárne príhody	279	5.8.7 Využitie MR metódy v hodnotení patologických	
5.7.4.1.6 Fetálne tumory	279	útvarov v panve	301
5.7.4.1.7 Syndróm megacystis-microcolon-intestinálnej		5.8.8 Využitie MR metódy pri patologických stavoch	
hypoperistaltiky	279	abdómenu a panvy bez súvislosti s tehotenstvom	302
5.7.4.1.8 Aneurizma veny Galeni	279	5.8.9 Zobrazovanie onkologických ochorení počas	
5.7.4.1.9 Ascites	280	tehotenstva	303
5.7.4.1.10 Mikrocefália a makrocefália	280	5.8.10 Zobrazovanie neurologických ochorení	
5.7.4.1.11 Dakrocystokéla	280	v tehotenstve, trombembolizmus	303
5.7.4.1.12 Gastrointestinálny trakt	280	5.9 Kardiotokografia (CTG)	305
5.7.5 Skrining rastovej reštrikcie plodu v druhom		<i>Jozef Záhumenský</i>	
a treťom trimestri tehotnosti	281	5.9.1 Regulácia srdcovej činnosti plodu	305
<i>Róbert Dankovčík</i>		5.9.1.1 Baroreceptorová regulácia	305
5.7.5.1 Rastová reštrikcia a fetálne programovanie		5.9.1.2 Chemoreceptorová regulácia	306
chorôb v dospelosti	283	5.9.1.3 Regulácia autonómnym nervovým systémom	306
5.7.6 Elastografia krčka maternice	285	5.9.1.4 Hormonálna regulácia	306
<i>Svetlana Jánošová</i>		5.9.1.4.1 Renínovo-angiotenzínový systém (RAS)	306
5.7.6.1 Mechanické vlastnosti krčka maternice	285	5.9.1.4.2 Vazopresín	306
5.7.6.2 Fyzikálne princípy elastografie	285	5.9.1.4.3 Nátriuretické peptidy	306
5.7.6.3 Metódy elastografie	285	5.9.2 Princíp kardiotokografie	306
5.7.6.4 Hodnotenie elastografie	287	5.9.3 Non stres test (NST)	306
5.7.6.5 Použitie elastografie v praxi	287	5.9.3.1 Computerised CTG (cCTG)	307
5.7.6.5.1 Dozrievanie krčka maternice (ripening)	287	5.9.4 Intrapartálny CTG záznam	308
5.7.6.5.2 Predčasný pôrod	287	5.9.4.1 Bazálna frekvencia	308
5.7.6.5.3 Cervikálna inkompetencia	287	5.9.4.2 Krátkodobá variabilita	309

5.9.4.3	Periodické javy	309	5.15.2.1	Variabilita vo farmakokinetike (FK) medzi pohlaviami	334
5.9.5	Dôležité poznámky pri hodnotení CTG záznamu	311	5.15.2.1.1	Absorpcia	334
5.9.5.1	Poloha matky	311	5.15.2.1.2	Distribúcia	335
5.9.5.2	Spôsob snímania oziev	312	5.15.2.1.3	Metabolizmus	335
5.9.5.3	Zaznamenávanie kontrakcií.	312	5.15.2.1.4	Exkrécia	336
5.9.5.4	Lieky, drogy	312	5.15.2.2.	Variabilita vo farmakodynamike medzi pohlaviami	336
5.9.5.5	Zápis záznamu.	312	5.15.3.	Kontrola terapie, terapeutické monitorovanie koncentrácií liekov	337
5.9.5.6	Limity metódy.	312	5.15.4	Faktory ovplyvňujúce pôsobenie liečiva na plod.	339
5.10	Ostatné metódy intrapartálneho monitorovania stavu plodu	315	5.15.4.1	Materské a placentárne faktory.	339
<i>Jozef Záhumenský</i>			5.15.4.1.1	Fyziologické zmeny počas gravidity	339
5.10.1	Stanovenie pH vo vzorke fetálnej krvi podľa Salinga (Fetal blood sampling – FBS)	315	5.15.4.1.2	Zmeny farmakokinetiky počas gravidity	340
5.10.2	Intrapartálna fetálna pulzná oxymetria	316	5.15.4.1.2.1	Zmeny absorpcie	340
5.10.3	Analýza ST segmentu (STAN)	316	5.15.4.1.2.2	Zmeny distribúcie	341
5.11	Oxytocínový záťažový test (OZT).	318	5.15.4.1.2.3	Zmeny metabolizmu.	342
<i>Jozef Záhumenský</i>			5.15.4.1.2.4	Zmeny exkrécie	342
5.12	Biofyzikálny profil plodu (BPP).	320	5.15.4.1.3	Vplyv fetoplacentárnej jednotky na farmakokinetiku	343
<i>Jozef Záhumenský</i>			5.15.4.1.4	Transplacentárny prenos látok.	343
5.13	Poradenstvo v tehotnosti	322	5.15.4.1.5	Zmeny farmakodynamiky počas gravidity.	345
<i>Barbora Balažovjehová, Jozef Záhumenský</i>			5.15.4.2	Faktory lieku.	345
5.13.1	Strava v tehotenstve.	323	5.15.4.2.1	Hodnotenie teratogénneho rizika liekov	346
5.13.1.1	Hmotnostný prírastok.	323	5.15.4.2.2	Vlastnosti lieku ovplyvňujúce prechod cez placentu.	347
5.13.1.2	Energetický príjem	323	5.15.5	Voľnopredajné lieky, výživové doplnky a rastlinné prípravky v priebehu tehotenstva	348
5.13.1.3	Makronutrienty	323	5.15.6	Podávanie liekov v gravidite.	348
5.13.1.4	Mikronutrienty.	324	5.15.7	Záver a odporúčania do praxe.	348
5.13.1.5	Tekutiny	324	5.16	Invazívne diagnostické výkony v prenatalnej diagnostike	351
5.13.1.6	Nevhodné potraviny	324	<i>Martin Gábor</i>		
5.13.2	Šport a telesné aktivity	325	5.16.1	Amniocentéza	352
5.13.3	Sexuálny život	327	5. 16. 1.1	Úvod, definícia	352
5.13.3.1	Fyziologické nerizikové tehotenstvá	327	5.16.1.2	Indikácie	352
5.13.3.2	Rizikové tehotenstvá	328	5.16.1.3	Charakteristika metódy a princípy odberu plodovej vody	353
5.13.3.3	Placenta previa	328	5.16.1.4	Komplikácie a riziká AMC	356
5.13.3.4	Sexuálna aktivita ako spôsob indukcie pôrodu u potermínových tehotných	328	5.16.1.5	Problematika skorých amniocentéz (early amniocentesis)	358
5.13.3.5	Sexuálna aktivita v popôrodnom období	328	5.16.1.6	Základné princípy genetického vyšetrenia vzoriek PV	358
5.14	Očkovanie v tehotnosti.	330	5.16.1.7	Špecifiká amniocentézy u viacpočetných gravidít	359
<i>Miroslav Kotek</i>			5.16.2	Choriónová biopsia – choriocentéza (CVS – chorionic villus sampling)	361
5.14.1	Úvod	330	5.16.2.1	Úvod, definícia	361
5.14.2	Princíp očkovania tehotných	330	5.16.2.2	Indikácie	361
5.14.3	Očkovanie proti chrípke	331	5.16.2.3	Princípy metódy	361
5.14.4	Očkovanie proti čiernemu kašľu.	331	5.16.2.3.1	Transcervikálny odber (TC)	362
5.14.5	Očkovanie proti vírusovej hepatitíde A.	332	5.16.2.3.2	Transabdominálny odber (TA).	362
5.14.6	Očkovanie proti vírusovej hepatitíde B.	332	5.16.2.4	Riziká CVS	363
5.14.7	Očkovanie proti meningitíde (meningokokovej a pneumokokovej)	332			
5.14.8	Očkovanie proti SARS-CoV-2	332			
5.15	Farmakoterapia v gravidite	333			
<i>Monika Laššánová</i>					
5.15.1	Úvodné poznámky pre podávanie liekov v tehotnosti.	333			
5.15.2	Rozdiely medzi mužom a ženou	334			

5.16.2.5 Laboratórne spracovanie materiálu a výsledky CVS	364	6.1.3.8.2 Súčasné možnosti medikamentózneho ovplyvnenia	394
5.16.2.6 Interpretácia výsledkov CVS	364	6.1.3.8.2.1 Aspirín v úlohe prevencie	394
5.16.2.7 CVS pri viacpočetnej tehotnosti	365	6.1.3.8.2.2 Statíny	394
5.16.3 Kordocentéza	365	6.1.3.8.2.3 siRNA downregulácia sFlt-1	394
5.16.3.1 Úvod a definícia	365	6.1.3.8.2.4 Rekombinantný alfa-1-mikroglobulín (A1M).	395
5.16.3.2 Indikácie	366	6.1.3.9 Komplikácie preeklampsie	395
5.16.3.3 Princípy kordocentézy	367	6.1.3.9.1 Poškodenie obličiek	395
5.16.3.4 Riziká a komplikácie	369	6.1.3.9.2 Pľúcný edém	395
5.17 Fyzioterapia v gravidite a po pôrode	376	6.1.3.9.3 Koagulopatia	395
<i>Tereza Šimovičová, Miroslav Korbel'</i>		6.1.3.9.4 Dlhodobé dôsledky preeklampsie pre matku a plod	395
5.17.1 Telesné zmeny vo fyziologickom tehotenstve ovplyvniteľné cvičením	376	6.1.3.10 HELLP syndróm	395
5.17.2 Význam cvičenia v gravidite	377	6.1.3.10.1 Definícia	395
5.17.2.1 Všeobecné zásady cvičenia v tehotenstve	378	6.1.3.10.2 Výskyt	396
5.17.2.2 Športové aktivity vhodné v gravidite	378	6.1.3.10.3 Rizikové faktory	396
5.17.3 Cvičenie v gravidite	380	6.1.3.10.4 Etiopatogenéza	396
5.17.4 Fyzioterapia po pôrode	381	6.1.3.10.5 Klinická manifestácia	396
5.17.5 Diastáza priamych brušných svalov (DRA – diastasis rectus abdominis)	381	6.1.3.10.6 Laboratórne parametre	396
5.17.6 Inkontinencia moču	382	6.1.3.10.6.1 Hemolýza	396
		6.1.3.10.6.2 Elevácia hepatálnych enzýmov	397
6. Riziková a patologická gravidita	384	6.1.3.10.6.3 Trombocytopenia	397
6.1 Ochorenia špecifické pre tehotné	384	6.1.3.10.7 Diferenciálna diagnostika	397
6.1.1 Úvod	384	6.1.3.10.8 Klasifikácia HELLP	397
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.1.3.10.9 Komplikácie	397
6.1.2 Včasná gestóza	385	6.1.3.10.10 Materská morbidita a mortalita	398
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.1.3.10.11 Terapia	398
6.1.2.1 Hyperemesis gravidarum	385	6.1.3.10.11.1 Možnosti využitia kortikoidov v liečbe HELLP syndrómu	398
6.1.2.2 Ptyalismus gravidarum	386	6.1.3.10.12 Prognóza	398
6.1.3 Preeklampsia, eklampsia, HELLP syndróm	387	6.1.4 Ochorenia tráviaceho traktu a pečene súvisiace s tehotenstvom	400
<i>Erik Dosedla</i>		<i>Zuzana Zelínková</i>	
6.1.3.1 Úvod	387	6.1.4.1 Vracanie a hyperemesis gravidarum	400
6.1.3.2 Definícia a rozdelenie	388	6.1.4.2 Gastroezofágová refluxná choroba – GERD	401
6.1.3.3 Etiopatogenéza	389	6.1.4.3 Obstipácia	401
6.1.3.3.1 Úloha angiogénnych a antiangiogénnych faktorov v etiopatogenéze preeklampsie	389	6.1.4.4 Intrahepatálna tehotenská cholestáza	402
6.1.3.4 Rizikové faktory preeklampsie	390	6.1.4.5 Poškodenie pečene v súvislosti s preeklampiou, eklampiou a HELLP syndrómom	403
6.1.3.5 Klinické prejavy	390	6.1.4.6 Akútna tehotenská steatóza	404
6.1.3.6 Predikcia preeklampsie	391	6.1.5 Gestačný diabetes mellitus	406
6.1.3.6.1 Využitie angiogénnych faktorov	391	<i>Peter Jackuliak, Miriam Avramovová</i>	
6.1.3.6.2 Využitie adhezívnych molekúl	392	6.1.5.1 Úvod	406
6.1.3.6.3 Využitie prozápalových chemokínov	392	6.1.5.2 Definícia a patogenéza	406
6.1.3.7 Skrining preeklampsie	392	6.1.5.3 Skrining a diagnostika	408
6.1.3.7.1 Skrining v I. trimestri (11. – 13. gestačný týždeň)	392	6.1.5.4 Liečba	409
6.1.3.7.2 Skrining v II. trimestri (20. – 22. gestačný týždeň)	392	6.1.5.5 Popôrodná starostlivosť o ženy s GDM	410
6.1.3.7.3 Skrining v III. trimestri (30. – 33. gestačný týždeň)	392	6.1.5.6 Novšie možnosti prevencie GDM	411
6.1.3.8 Manažment preeklampsie, vedenie pôrodu	393	6.2 Najčastejšie chronické ochorenia matky komplikujúce tehotenstvo	413
6.1.3.8.1 Pôrod	394	6.2.1 Ochorenia kardiovaskulárneho systému	413
		<i>Jozef Kalužay</i>	

6.2.1.1 Úvod	413	6.2.3.4.3 Reštrikčné ochorenia pľúc v tehotenstve	443
6.2.1.2 Prekoncepčná príprava a plánovanie tehotnosti.	414	6.2.3.4.3.1 Charakteristika ochorení	443
6.2.1.3 Vedenie pôrodu a indikácie cisárskeho rezu	414	6.2.3.4.3.2 Tehotenstvo u ženy s kyfoskoliózou	444
6.2.1.4 Adaptácia kardiovaskulárneho aparátu počas gravidity	416	6.2.3.4.3.3 Tehotenstvo ženy s neuromuskulárnym ochorením	444
6.2.1.5 Odhad kardiovaskulárneho rizika, multidisciplinárny tím	416	6.2.3.4.3.4 Tehotenstvo u žien s difúznou intersticiálnou chorobou pľúc.	444
6.2.1.6 Diagnostika kardiovaskulárnych ochorení v gravidite	417	6.2.3.4.3.5 Tehotenstvo u žien so sarkoidózou	445
6.2.1.7 Diferenciálna diagnostika dyspnoe.	418	6.2.3.4.3.6 Manažment tehotných žien s reštrikčnými ochoreniami pľúc	446
6.2.1.8 Srdcové zlyhávanie a pľúcny edém v gravidite	419	6.2.3.4.3.7 Pôrod u pacientky s reštrikčným ochorením pľúc	446
6.2.1.8.1 Prevencia srdcového zlyhávania v gravidite.	419	6.2.3.4.4 Respiračné infekcie v tehotenstve	446
6.2.1.8.2 Liečba srdcového zlyhávania v gravidite	420	6.2.3.4.4.1 Charakteristika ochorení	446
6.2.1.9 Kardiomyopatia tehotných (peripartálna kardiomyopatia)	420	6.2.3.4.4.2 Zmeny organizmu ženy počas tehotenstva podmieňujúce odpoveď na infekciu respiračného systému.	446
6.2.1.10 Ischemická choroba srdca v gravidite	421	6.2.3.4.4.3 Akútna bronchitída v tehotenstve	447
6.2.1.11 Ochorenia aorty v gravidite.	421	6.2.3.4.4.4 Pneumónia v tehotenstve.	448
6.2.1.12 Pľúcna hypertenzia v gravidite	422	6.2.3.4.4.5 Chrápka v tehotenstve	450
6.2.1.13 Vrodené a získané srdcové chyby u tehotnej.	422	6.2.3.4.4.6 Pneumónia spôsobená vírusom ovčích kiahní v tehotenstve	451
6.2.1.14 Antikoagulačná liečba v tehotnosti.	422	6.2.3.4.4.7 COVID-19 v tehotenstve.	451
6.2.1.15 Arytmie v gravidite	423	6.2.3.4.4.7.1 Charakteristika ochorenia	451
6.2.2 Hypertenzné ochorenia v gravidite.	424	6.2.3.4.4.7.2 Tehotenstvo u ženy s ochorením COVID-19	451
<i>Erik Dosedla</i>		6.2.3.4.4.7.3 Diagnostika ochorenia COVID-19	453
6.2.2.1 Klasifikácia.	424	6.2.3.4.4.7.4 Liečba COVID-19 v tehotenstve	453
6.2.2.2 Patofyziológia	425	6.2.3.4.4.7.5 Pôrod u pacientky s COVID-19	454
6.2.2.3 Cieľový krvný tlak.	425	6.2.3.4.4.7.6 Prevencia COVID-19 v tehotenstve	455
6.2.2.4 Domáci monitoring krvného tlaku	425	6.2.3.4.5 Tuberkulóza v tehotenstve	455
6.2.2.5 Terapia závažnej hypertenzie (hypertenzná kríza)	425	6.2.3.4.5.1 Charakteristika ochorenia	455
6.2.2.6 Terapia nezávažnej hypertenzie	426	6.2.3.4.5.2 Tehotenstvo u žien s tuberkulózou.	456
6.2.3 Ochorenia respiračného systému	428	6.2.3.4.5.3 Liečba tuberkulózy v tehotenstve	456
<i>Štefan Laššán</i>		6.2.3.4.6 Poruchy dýchania súvisiace so spánkom	457
6.2.3.1 Zmeny v respiračnom systéme v súvislosti s tehotenstvom	430	6.2.3.4.6.1 Charakteristika ochorení	457
6.2.3.2 Vyšetrenie respiračného systému v tehotenstve	430	6.2.3.4.6.2 Poruchy dýchania súvisiace so spánkom v tehotenstve	457
6.2.3.2.1 Anamnéza	430	6.2.3.4.6.3 Diagnostika porúch dýchania súvisiacich so spánkom v tehotenstve	458
6.2.3.2.2 Fyzikálne vyšetrenie	431	6.2.3.4.6.4 Liečba porúch dýchania súvisiacich so spánkom v tehotenstve	458
6.2.3.2.3 Špecifické vyšetrenia zamerané na respiračný systém.	432	6.2.3.4.6.5 Pôrod u pacientky s poruchou dýchania súvisiacou so spánkom	458
6.2.3.3 Kašeľ a dýchavica ako hlavné klinické príznaky respiračných ochorení	433	6.2.3.4.7 Iné patologické stavy spojené s postihnutím dýchacieho systému v tehotenstve	459
6.2.3.3.1 Kašeľ.	433	6.2.3.4.7.1 Aspirácia žalúdočného obsahu	459
6.2.3.3.2 Dýchavica	433	6.2.3.4.7.2 Embolizácia plodovou vodou	459
6.2.3.4 Tehotenstvo, pôrod a respiračné ochorenia	435	6.2.3.4.7.3 Pľúcna trombembólia	459
6.2.3.4.1 Priedušková astma	435	6.2.3.4.7.4 Pľúcny edém navodený tokolytikami	459
6.2.3.4.1.1 Charakteristika ochorenia	435	6.2.3.4.7.5 Pneumotorax a pneumomediastínium	460
6.2.3.4.1.2 Tehotenstvo u ženy s astmou	435	6.2.3.4.8 Bezpečnosť niektorých často používaných liekov v tehotenstve a počas dojčenia na liečbu respiračných ochorení	460
6.2.3.4.1.3 Manažment astmy v tehotenstve.	436		
6.2.3.4.1.4 Exacerbácia astmy v tehotenstve	439		
6.2.3.4.2 Cystická fibróza	440		
6.2.3.4.2.1 Charakteristika ochorenia	440		
6.2.3.4.2.2 Tehotenstvo u ženy s cystickou fibrózou	441		
6.2.3.4.2.3 Pôrod u ženy s cystickou fibrózou	443		

6.2.4 Ochorenia tráviaceho traktu a pečene	464	6.2.5.2.3.4 Feochromocytóm	495
<i>Zuzana Zelínková</i>		6.2.5.2.3.5 Primárny aldosteronizmus	495
6.2.4.1 Cirhóza pečene.	465	6.2.6 Pregestačný diabetes mellitus a tehotenstvo	497
6.2.4.2 Autoimunitné ochorenia pečene	466	<i>Peter Jackuliak, Miriam Avramovová</i>	
6.2.4.3 Vírusové hepatitídy	466	6.2.6.1 Úvod	498
6.2.4.4 Gravidita u pacientky po transplantácii pečene	467	6.2.6.2 Zmeny v regulácii metabolizmu v tehotnosti	498
6.2.4.5 Nešpecifické zápalové ochorenia čreva	467	6.2.6.2.1 Zmeny v metabolizme sacharidov	498
6.2.4.5.1 Liečba IBD v perikoncepčnom období		6.2.6.2.2 Zmeny v metabolizme tukov a bielkovín.	500
a v gravidite	468	6.2.6.3 Úloha placenty v metabolizme	500
6.2.4.5.2 Spôsob a vedenie pôrodu	468	6.2.6.4 Riziká preexistujúceho diabetu mellitu	
6.2.5 Ochorenia endokrinného systému	470	v tehotnosti pre plod	501
<i>Juraj Payer, Patrícia Páleníková, Martin Kužma,</i>		6.2.6.4.1 Prvý trimester.	501
<i>Jana Kollerová, Adriana Bednárová, Peter Jackuliak</i>		6.2.6.4.2 Druhý a tretí trimester	502
6.2.5.1 Endokrinné poruchy ovplyvňujúce reprodukciu.	471	6.2.6.4.3 Neskoré popôrodné komplikácie	502
6.2.5.1.1 Choroby hypotalamu a hypofýzy	471	6.2.6.5 Riziká preexistujúceho diabetu mellitu	
6.2.5.1.1.1 Deficit hormonálnej produkcie hypotalamu	471	v tehotnosti pre matku.	502
6.2.5.1.1.2 Deficit hormonálnej produkcie hypofýzy –		6.2.6.5.1 Orgánové komplikácie DM a ich vplyv	
hypopituitarizmus	472	na priebeh tehotnosti.	503
6.2.5.1.1.2.1 Adenómy hypofýzy hormonálne aktívne		6.2.6.6 Sledovania diabetičiek v tehotnosti	504
i inaktívne.	474	6.2.6.7 Špecifická liečba preexistujúceho diabetu mellitu	
6.2.5.1.1.2.2 Karcinóm hypofýzy a hypofyzárne metastázy		v gravidite	505
479		6.2.6.8 Monitoring diabetičky počas pôrodu	506
6.2.5.1.1.2.3 Kraniofaryngeóm.	479	6.2.7 Ochorenia močového traktu.	507
6.2.5.1.1.2.4 Lymfocytárna hypofyzitída	479	<i>Pavel Doležal, Jozef Záhumenský</i>	
6.2.5.1.1.2.5 Syndróm neadekvátnej sekrécie		6.2.7.1 Fyziologické zmeny močového traktu v tehotnosti	
antidiuretického hormónu (SIADH)	480	6.2.7.2 Dilatácia kalichov v tehotnosti	508
6.2.5.1.2 Ochorenia štítnej žľazy	480	6.2.7.3 Asymptomatická bakteriúria	508
6.2.5.1.2.1 Primárna hypertyreóza.	480	6.2.7.4 Cystitída	509
6.2.5.1.2.2 Primárna hypotyreóza	480	6.2.7.5 Pyelonefritída	509
6.2.5.1.2.2.1 Autoimunitná tyreoiditída	482	6.2.7.6 Poranenie močových ciest počas cisárskeho rezu	509
6.2.5.1.2.3 Skrining tyreopatií v gravidite.	482	6.2.7.7 Zmeny v popôrodnom období.	510
6.2.5.1.3 Adrenálne choroby	483	6.2.7.8 Retencia moču po pôrode	510
6.2.5.1.3.1 Cushingov syndróm.	483	6.2.7.9 Dlhodobé následky pôrodu na močové cesty.	511
6.2.5.1.3.2 Kongenitálna adrenálna hyperplázia (CAH)	484	6.2.8 Hematologické ochorenia	514
6.2.5.2 Endokrinné poruchy v gravidite	485	<i>Angelika Bátorová, Viera Fábryová</i>	
6.2.5.2.1 Hypofyzárne choroby v gravidite a laktácii	485	6.2.8.1 Anémie.	515
6.2.5.2.1.1 Hypopituitarizmus	485	<i>Viera Fábryová</i>	
6.2.5.2.1.2 Adenómy hypofýzy	486	6.2.8.1.1 Výskyt	515
6.2.5.2.1.3 Prolaktinóm	486	6.2.8.1.2 Etiopatogenéza	516
6.2.5.2.1.4 Akromegália.	487	6.2.8.1.3 Anémie u žien vo fertílno-m veku	516
6.2.5.2.1.5 Cushingova choroba	488	6.2.8.1.3.1 Anémia z nedostatku železa	516
6.2.5.2.2 Ochorenia štítnej žľazy v gravidite	488	6.2.8.1.3.2 Anémia z deficitu kyseliny listovej	
6.2.5.2.2.1 Hypertyreóza v gravidite.	488	a vitamínu B12	517
6.2.5.2.2.1.1 Liečba hypertyreózy v gravidite.	489	6.2.8.1.4 Anémie v gravidite a pri laktácii.	517
6.2.5.2.2.2 Primárna hypotyreóza	490	6.2.8.1.5 Krvné straty pri pôrode	518
6.2.5.2.2.2.1 Liečba hypotyreózy v gravidite	491	6.2.8.1.6 Zmeny v leukocytoch počas gravidity	519
6.2.5.2.2.3 Manažment uzlovej strumy a karcinómu		6.2.8.2 Venózne tromboembolizmus v gravidite	519
štítnej žľazy v gravidite	491	<i>Angelika Bátorová</i>	
6.2.5.2.2.4 Postpartálna tyreoiditída.	491	6.2.8.2.1 Úvod	519
6.2.5.2.2.5 Jódová profylaxia v gravidite	491	6.2.8.2.2 Fyziologické zmeny hemostázy v tehotenstve	519
6.2.5.2.3 Adrenálne choroby	492	6.2.8.2.3 Cirkulačné zmeny predisponujúce na VTE	520
6.2.5.2.3.1 Kongenitálna adrenálna hyperplázia (CAH)	492	6.2.8.2.4 Vrodená a získaná trombofília	520
6.2.5.2.3.2 Adrenálna insuficiencia.	493	6.2.8.2.4.1 Vrodená trombofília	520
6.2.5.2.3.3 Cushingov syndróm.	494		

6.2.8.2.4.1.1 Vrodený deficit inhibítorov koagulácie . . .	520	6.2.8.3.4.3 Testovanie prítomnosti trombofilie pri opakovaných tehotenských stratách.	532
6.2.8.2.4.1.2 Zvýšenie funkcie koagulačných faktorov . .	521	6.2.8.3.5 Tromboprofylaxia v prevencii gestačných komplikácií gravidity.	533
6.2.8.2.4.1.3 Iné faktory vrodenej trombofilie.	521	6.2.8.3.5.1 Tromboprofylaxia pri antifosfolipidovom syndróme	533
6.2.8.2.4.2 Získaná trombofília.	521	6.2.8.3.5.2 LMWH u asymptomatických žien s vrodenu trombofiliou.	533
6.2.8.2.5 Venózný trombembolizmus v tehotenstve	522	6.2.8.3.5.3 LMWH v prevencii preeklampsie	533
6.2.8.2.5.1 Rizikové faktory	522	6.2.8.3.5.4 LMWH a abrupcia placenty, interuterinná retardácia rastu, neskoré straty, intrauterinné odumretie plodu.	533
6.2.8.2.5.2 Diagnostika venózneho trombembolizmu v gravidite	523	6.2.8.3.5.5 Má LMWH miesto pri prevencii opakovaných tehotenských strát u žien s trombofiliou a bez trombofilie? 533	
6.2.8.2.5.2.1 Klinické vyšetrenie	523	6.2.8.3.6 Medzinárodné odporúčenia a princípy manažmentu gravidity pri gestačných komplikáciách a opakovaných tehotenských stratách.	534
6.2.8.2.5.2.2 Zobrazovacie metódy	524	6.2.8.4 Trombocytopenia v gravidite.	535
6.2.8.2.5.3 Liečba venózneho trombembolizmu v gravidite 524		<i>Angelika Bátorová</i>	
6.2.8.2.5.3.1 Antikoagulačné lieky v gravidite	524	6.2.8.4.1 Úvod	535
6.2.8.2.5.3.1.1 Heparín	524	6.2.8.4.2 Izolovaná trombocytopenia v tehotnosti.	536
6.2.8.2.5.3.1.2 Warfarín	525	6.2.8.4.2.1 Gestačná trombocytopenia	536
6.2.8.2.5.3.1.3 Nové orálne antikoagulanty (NOAK) . .	525	6.2.8.4.2.2 Imunitná trombocytopenia	537
6.2.8.2.5.3.2 Liečba akútnej hlbkej žilovej trombózy . .	525	6.2.8.4.3 Trombotické mikroangiopatie	537
6.2.8.2.5.3.3 Liečba pľúcnej embólie	525	6.2.8.4.3.1 Trombotické mikroangiopatie pri gestačných komplikáciách.	537
6.2.8.2.5.4 Manažment pôrodu u žien liečených antikoagulačnou liečbou	525	6.2.8.4.3.1.1 Preeklampsia	537
6.2.8.2.5.5 Neuraxiálna anestézia u žien s antikoagulačnou liečbou	526	6.2.8.4.3.1.2 HELLP syndróm.	538
6.2.8.2.5.6 Prevencia venózneho trombembolizmu v gravidite	526	6.2.8.4.3.1.3 Diseminovaná intravaskulárna koagulácia pri embolizácii plodovou vodou	539
6.2.8.2.5.6.1 Testovanie vrodenej trombofilie pred začatím profylaxie	527	6.2.8.4.3.2 Trombotické mikroangiopatie nešpecifické pre graviditu	539
6.2.8.2.5.6.2 Liečebné prípravky na tromboprofylaxiu v gravidite a šestonedelí	527	6.2.8.4.3.2.1 Trombotická trombocytopenická purpura . .	539
6.2.8.2.5.6.3 Primárna prevencia prvej trombózy počas tehotenstva	527	6.2.8.4.3.2.2 Atypický hemolyticko-uremický syndróm .	541
6.2.8.2.5.6.4 Sekundárna prevencia rekurencie VTE v tehotenstve	528	6.2.8.5 Tehotenstvo pri vrodených krvácajúcich ochoreniach 542	
6.2.8.2.5.6.5 Tromboprofylaxia pri vrodenej trombofilii v tehotenstve	528	<i>Angelika Bátorová</i>	
6.2.8.2.5.6.6 Tromboprofylaxia pri asistovanej reprodukcii 528		6.2.8.5.1 Úvod	542
6.2.8.2.5.6.7 Manažment pôrodu u žien s tromboprofylaxiou	528	6.2.8.5.2 Zmeny hemostázy v tehotnosti u žien s vrodenými krvácajúcimi chorobami.	542
6.2.8.2.5.6.8 Podávanie tromboprofylaxie v súvislosti s cisárskym rezom	528	6.2.8.5.3 Plánovanie tehotenstva a predkoncepčné poradenstvo	543
6.2.8.2.5.6.9 Riziká užívania LMWH v tehotenstve a po pôrode	528	6.2.8.5.4 Manažment tehotnosti u žien s krvácajúcim ochorením.	543
6.2.8.3 Vrodená a získaná trombofília a patológia tehotenstva	529	6.2.8.5.4.1 Prenatálna diagnostika.	543
<i>Angelika Bátorová</i>		6.2.8.5.4.2 Plánovanie a manažment pôrodu	544
6.2.8.3.1 Úvod	529	6.2.8.5.4.3 Miesto a spôsob pôrodu.	544
6.2.8.3.2 Mechanizmus vzniku placentárnej patológie pri trombofilných stavoch	530	6.2.8.5.4.4 Neuraxiálna anestézia	544
6.2.8.3.3 Komplikácie gravidity sprostredkované placentou a trombofiliou.	530	6.2.8.5.4.5 Popôrodný manažment	544
6.2.8.3.4 Opakované tehotenské straty a trombofília . .	531	6.2.8.5.4.6 Starostlivosť o novorodenca	544
6.2.8.3.4.1 Antifosfolipidový syndróm a opakované tehotenské straty.	532	6.2.9 Dermatovenerologická problematika v tehotnosti .	547
6.2.8.3.4.2 Vrodená trombofília a opakované tehotenské straty	532	<i>Mária Šimaljaková</i>	
		6.2.9.1 Zmeny na koži počas gravidity	547

6.2.9.1.1 Fyziologické zmeny na koži, slizniciach a kožných adnexoch	548	6.2.11.1.4 Pôrod žien s epilepsiou	564
6.2.9.1.1.1. Zmeny pigmentácie	548	6.2.11.1.5 Popôrodná starostlivosť o ženy s epilepsiou	564
6.2.9.1.1.2 Striae distensae	548	6.2.11.1.6 Antikoncepcia	565
6.2.9.1.1.3 Kožné nádory	548	6.2.11.2 Sclerosis multiplex	565
6.2.9.1.1.4 Zmeny podkožných ciev	548	6.2.11.2.1 Úvod	565
6.2.9.1.1.5 Zmeny na slizniciach	549	6.2.11.2.2 Sclerosis multiplex a fertilita	566
6.2.9.1.1.6 Zmeny vlasov	549	6.2.11.2.3 Prekoncepčná starostlivosť	567
6.2.9.1.1.7 Zmeny aktivity kožných žliaz	549	6.2.11.2.4 Vplyv tehotnosti na sclerosis multiplex	568
6.2.9.1.1.8 Zmeny na nechtoch	549	6.2.11.2.5 Aktivita ochorenia počas gravidity a liečba relapsu	568
6.2.9.1.2 Nešpecifické zmeny na koži v tehotnosti	549	6.2.11.2.6 Symptomatická liečba v tehotnosti	569
6.2.9.1.2.1 Autoimunitné ochorenia	549	6.2.11.2.7 Pôrod a popôrodné obdobie	569
6.2.9.1.2.2 Ehlersov-Danlosov syndróm	549	6.2.11.2.8 Dojčenie	570
6.2.9.1.2.3 Erythema nodosum gravidarum	550	6.2.11.3 Cerebrovaskulárne ochorenia v gravidite	571
6.2.9.1.2.4 Lupus erythematosus subacutus	550	6.2.11.3.1 Úvod	571
6.2.9.1.2.5 Melanoma malignum	550	6.2.11.3.2 Ischemická cievna mozgová príhoda	571
6.2.9.1.3 Dermatózy špecifické pre tehotenstvo	551	6.2.11.3.3 Cerebrálna venózna trombóza	574
6.2.9.1.3.1 Pemphigoides gestationis (herpes gestationis)	551	6.2.11.3.4 Hemoragická cievna mozgová príhoda	575
6.2.9.1.3.2 Impetigo herpetiformis	551	6.2.12 Psychické poruchy v tehotenstve a peripartálnom období	579
6.2.9.1.3.3 Polymorfná erupcia v gravidite (PEP)/ Pruritické urtikariálne papuly a plaky v gravidite (PUPP)	552	<i>Ján Pečeňák</i>	
6.2.9.1.3.4 Atopická erupcia v gravidite	553	6.2.12.1 Úvod	580
6.2.9.1.3.5 Alergická progesterónová dermatitída v gravidite	553	6.2.12.2 Terminológia pre psychické poruchy v tehotenstve a popôrodnom období v klasifikačných systémoch	580
6.2.9.2 Kožné a venerické infekcie v tehotnosti	553	6.2.12.3 Psychické poruchy v peripartálnom období	580
6.2.9.2.1 Vulvovaginitis candidomycetica	553	6.2.12.3.1 Depresia	580
6.2.9.2.2 Trichomoniasis	553	6.2.12.3.2 Popôrodná skleslosť/blues	582
6.2.9.2.3 Bakteriálna vaginóza	554	6.2.12.3.3 Úzkostné poruchy	582
6.2.9.2.4 Chlamydiasis	554	6.2.12.3.4 Poruchy osobnosti	583
6.2.9.2.5 Condylomata acuminata	554	6.2.12.3.5 Reakcia po predčasnom ukončení tehotenstva	583
6.2.10 Obezita v tehotnosti	556	6.2.12.4 Psychotické poruchy	583
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.2.12.4.1 Blud gravidity	583
6.2.10.1 Príčiny obezity	556	6.2.12.4.2 Psychotické poruchy pred tehotenstvom	584
6.2.10.2 Prevalencia obezity	556	6.2.12.4.3 Popôrodná psychóza	584
6.2.10.3 Reprodukčné funkcie	557	6.2.12.4.3.1 Závažná depresia, samovražedné konanie, zabitie dieťaťa	584
6.2.10.4 Včasné reprodukčné straty a vrodené anomálie plodu	557	6.2.12.4.4 Terapia	585
6.2.10.5 Tehotenská hypertenzia	557	6.2.12.4.4.1 Psychosociálna intervencia, príprava na pôrod, psychoterapia	585
6.2.10.6 Gestačný diabetes	557	6.2.12.4.4.2 Farmakoterapia	585
6.2.10.7 Predčasný pôrod a intrauterinné úmrtie plodu	557	6.2.12.4.4.2.1 Anxiolytiká/hypnotiká	586
6.2.10.8 Makrosómia plodu	557	6.2.12.4.4.2.2 Antidepresíva	586
6.2.10.9 Intrapartálne komplikácie	557	6.2.12.4.4.2.3 Antipsychotiká	588
6.2.10.10 Postpartálne komplikácie	558	6.2.12.4.4.2.4 Stabilizátory nálady/antimaniká	588
6.2.10.11 Zdravie novorodenca	558	6.2.12.4.4.3 Elektrokonvulzívna terapia a ďalšie nefarmakologické metódy	589
6.2.10.12 Tehotenstvo ako rizikový faktor obezity	558	6.2.12.5 Závěry	589
6.2.10.13 Možnosti prevencie a liečby obezity	558	6.2.13 Prekancerózy a rakovina krčka maternice v tehotnosti	591
6.2.11 Neurologické ochorenia a gravidita	560	<i>Mikuláš Redecha</i>	
<i>Gabriela Timárová, Darina Slezáková, Marek Krivošík, Peter Valkovič</i>		6.2.13.1 Úvod	591
6.2.11.1 Epilepsia	561	6.2.13.2 Klinické prejavy	592
6.2.11.1.1 Úvod	561		
6.2.11.1.2 Prekoncepčná starostlivosť o ženy s epilepsiou	562		
6.2.11.1.3 Tehotenstvo u žien s epilepsiou	563		

6.2.13.3	Skríning a diagnostika.	592	6.2.15.4.1.	Paternálna (otcovská) bezpečnosť užívaných antireumatík v čase počatia	610
6.2.13.4	Liečba.	593	6.2.16	Trauma v tehotenstve	612
6.2.13.4.1	Liečba cervikálnych intraepiteliálnych lézií počas tehotnosti	593	<i>Paula Drabiščáková, Jozef Záhumenský</i>		
6.2.13.4.2	Odporúčania odborných spoločností	593	6.2.16.1	Úvod	612
6.2.13.4.3	Ostatné odporúčania pri liečbe rakoviny krčka maternice v tehotnosti	595	6.2.16.2	Incidencia.	612
6.2.13.5	Spôsob a načasovanie pôrodu	596	6.2.16.3	Fyziologické zmeny v tehotenstve	613
6.2.13.6	Vplyv neoadjuvantnej chemoterapie na plod a novorodenca.	596	6.2.16.4	Intrauterinné úmrtie plodu v dôsledku traumy	614
6.2.13.7	Záver	597	6.2.16.5	Tupé poranenia v tehotenstve	614
6.2.14	Onkologické ochorenia v gravidite	598	6.2.16.6	Abrupcia placenty	615
<i>Zora Strešková, Marián Streško</i>			6.2.16.7	Fetomaternálna hemorágia	615
6.2.14.1	Úvod	598	6.2.16.8	Ruptúra maternice.	615
6.2.14.2	Diagnostika	598	6.2.16.9	Predčasné prasknutie plodových obalov, predčasný pôrod	615
6.2.14.3	Laboratórne vyšetrenia	599	6.2.16.10	Resuscitácia tehotnej ženy.	616
6.2.14.4	Zobrazovacie metódy	599	6.2.16.11	Perimortálny cisársky rez	617
6.2.14.4.1	Radiačné žiarenie	599	6.2.17	Akútne brušné príhody v tehotnosti	618
6.2.14.4.2	Kontrastné látky.	599	<i>Luděk Vrtík</i>		
6.2.14.4.3	Preferované zobrazovacie metódy.	599	6.2.17.1	Úvod	619
6.2.14.5	Liečba.	599	6.2.17.2	Príčiny NBP v tehotenstve	619
6.2.14.5.1	Chirurgická liečba.	599	6.2.17.3	Príznaky NBP	619
6.2.14.5.2	Rádioterapia	600	6.2.17.4	Diagnostické metódy	620
6.2.14.5.3	Systémová terapia.	600	6.2.17.5	Appendicitis acuta v tehotenstve	620
6.2.14.6	Vplyv onkologického ochorenia na plod	602	6.2.17.6	Cholecystolithiasis, cholecystitis acuta, choledocholithiasis	621
6.2.14.7	Dojčenie	602	6.2.17.7	Akútna pankreatitída	622
6.2.14.8	Najčastejšie typy nádorových ochorení u tehotných žien	602	6.2.17.8	Perforácia a krvácanie gastroduodenálneho vredu počas gravidity	623
6.2.14.8.1	Karcinóm prsníka	602	6.2.18	Tehotná žena v ambulancii všeobecného lekára pre dospelých	625
6.2.14.8.2	Hodgkinov lymfóm	602	<i>Jozef Záhumenský, Valéria Machová Husarovičová, Marián Križko jr.</i>		
6.2.14.8.3	Karcinóm krčka maternice	602	6.2.18.1	Úvod	625
6.2.14.8.4	Ovariálny karcinóm	603	6.2.18.2	Prekoncepčná príprava	625
6.2.15	Reumatologická problematika v tehotnosti.	604	6.2.18.3	Nepôrodnícke problémy u tehotnej ženy	626
<i>Ivan Rybár</i>			6.2.18.3.1	Bolesti hlavy	626
6.2.15.1	Úvod	604	6.2.18.3.2	Dýchavica	627
6.2.15.2	Tehotenstvo pri difúzných zápalových chorobách spojiva	605	6.2.18.3.3	Nauzea a vracanie.	627
6.2.15.2.1	Charakteristika reumatoidnej artritídy (RA) a priebeh tehotenstva	605	6.2.18.3.4	Močová symptomatológia	627
6.2.15.2.2	Charakteristika systémového lupusu a priebeh tehotenstva	605	6.2.18.4	Ambulantné vyšetrenie u dospelých pred plánovanými zdravotnými výkonmi s potrebou anestéziologickej starostlivosti	628
6.2.15.2.3	Charakteristika antifosfolipidového syndrómu a priebeh tehotenstva	607	6.2.18.5	Gravidné a dojčiacie pacientky z pohľadu pracovného zaradenia	629
6.2.15.2.4	Charakteristika systémovej sklerózy a priebeh tehotenstva	607	6.2.18.5.1	Ochrana tehotnej alebo dojčiacej ženy v zamestnaní	629
6.2.15.3	Tehotenstvo pri zápalových chorobách chrbtice (séronegatívnych spondylartropatiách).	609	6.2.18.5.2	Práce a pracoviská zakázané tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám	629
6.2.15.3.1	Charakteristika axiálnej spondylartritídy a ankylozujúcej spondylitídy a priebeh tehotenstva	609	6.2.18.5.3	Práce a pracoviská, spojené so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiacie ženy	630
6.2.15.3.2	Charakteristika psoriatickej artritídy a priebeh tehotenstva	609	6.2.18.5.4	Pracovná neschopnosť.	630
6.2.15.4	Farmakoterapia difúzných zápalových chorôb spojiva v tehotenstve.	609			

6.3 Sociálne rizikové skupiny tehotných žien	631	6.3.5.2.2 Rizikové faktory vyplývajúce z in vitro fertilizácie	656
6.3.1 Gravidita u adolescentiek	631	6.3.5.2.2.1 Úloha ovariálnej stimulácie	657
<i>Zuzana Nižňanská</i>		6.3.5.2.2.2 Kultivácia embrya	657
6.3.1.1 Epidemiológia	631	6.3.5.2.2.3 Embryotransfer vs kryoembryotransfer.	658
6.3.1.2 Špecifická starostlivosť o tehotnú adolescentku	633	6.3.5.2.2.4 Intracytoplazmatická injekcia spermie (ICSI)	658
6.3.1.2.1 Včasné tehotenské straty	633	6.3.5.3 Vplyv príčiny neplodnosti párov podstupujúcich IVF	658
6.3.1.2.2 Medicínske riziká tehotnosti v adolescentnom veku	634	6.3.5.4 Vybrané komplikácie gravidity po in vitro fertilizácii	658
6.3.1.3 Vedenie pôrodu u adolescentiek	636	6.3.5.4.1 GDM a asistovaná reprodukcia.	659
6.3.1.3.1 Komplikácie pôrodu	636	6.3.5.4.2 Placenta praevia a asistovaná reprodukcia	659
6.3.1.3.2 Pôrodnícka analgézia	637	6.3.5.4.3 Preeklampsia a asistovaná reprodukcia	659
6.3.1.4 Popôrodné obdobie	637	6.3.5.4.4 Predčasný pôrod a asistovaná reprodukcia	659
6.3.2 Gravidita v pokročilom veku	639	6.3.5.5 Záver	659
<i>Pavel Doležal, Jozef Záhumenský</i>		6.4 Ochorenia a riziká pre plod	662
6.3.2.1 Úvod	639	6.4.1 Ektopická gravidita	662
6.3.2.2 Riziká gravidity v pokročilom veku	639	<i>Marián Križko, jr., Ivana Kunočová</i>	
6.3.2.3 Benefity gravidity v pokročilom veku	640	6.4.1.1 Epidemiológia	662
6.3.2.4 Vyšší vek otca	640	6.4.1.2 Rizikové faktory	663
6.3.3 Znevýhodnenia rómskych žien z chudobných komúní	641	6.4.1.3 Gravidita neznámej lokalizácie	664
<i>Jurina Rusnáková, Zuzana Kumanová, Tomáš Binder</i>		6.4.1.4 Tubárna ektopická gravidita	664
6.3.3.1 Úvod	641	6.4.1.4.1 Klinický obraz	664
6.3.3.2 Zdravie, chudoba a sociálne vylúčenie časti rómskej populácie	642	6.4.1.4.2 Diagnostika	665
6.3.3.3 Viacnásobné znevýhodnenia rómskych žien	643	6.4.1.4.2.1 Transvaginálne ultrasonografické vyšetrenie.	665
6.3.3.4 Význam pomáhajúcich profesií.	644	6.4.1.4.2.2 Stanovenie hladín ľudského choriogonadotropínu (hCG) v sére	666
6.3.3.5 Špecifická starostlivosť o rómske ženy	644	6.4.1.4.2.3 Stanovenie progesterónu v sére	666
6.3.4 Tehotenstvo u drogovovo závislých žien	646	6.4.1.4.3 Liečba	666
<i>Blanka Vavřínková</i>		6.4.1.4.3.1 Expektačný manažment	666
6.3.4.1 Úvod	647	6.4.1.4.3.2 Medikamentózna liečba.	667
6.3.4.2 Vplyv najčastejšie užívaných drog na plod a novorodenca.	647	6.4.1.4.3.3 Chirurgická liečba	668
6.3.4.2.1 Vplyv opioidov na plod a novorodenca.	647	6.4.1.4.3.4 Prognóza	668
6.3.4.2.2 Vplyv stimulačných drog na plod a novorodenca	647	6.4.1.5 Ovariálna gravidita	668
6.3.4.2.3 Vplyv kanabinoïdov na plod a novorodenca	648	6.4.1.6 Gravidita v jazve po cisárskom reze	669
6.3.4.2.4 Vplyv halucinogénov na plod a novorodenca	648	6.4.1.7 Rohová gravidita	669
6.3.4.2.5 Vplyv benzodiazepínov na plod a novorodenca	648	6.4.1.8 Gravidita v rudimentárnom rohu matrice	670
6.3.4.2.6 Vplyv barbiturátov na plod a novorodenca	649	6.4.1.9 Abdominálna gravidita	671
6.3.4.3 Abstinčný syndróm novorodenca	649	6.4.1.10 Cervikálna gravidita.	671
6.3.4.4 Liečba závislostí v tehotenstve	650	6.4.1.11 Záver	672
6.3.4.4.1 Metadónový program	650	6.4.2 Spontánny a arteficiálny potrat.	673
6.3.4.4.2 Metadón v tehotnosti	650	<i>Petra Pšenková, Jozef Záhumenský</i>	
6.3.4.4.3 Buprenorfín	651	6.4.2.1 Definícia a rozdelenie	673
6.3.4.5 Prenatálna starostlivosť a pôrod	651	6.4.2.2 Spontánny potrat v I. trimestri	674
6.3.4.5.1 Ultrazvukové vyšetrenie	652	6.4.2.2.1 Etiológia	674
6.3.4.5.2 Laboratórne vyšetrenia.	652	6.4.2.2.1.1 Embryonálne faktory	674
6.3.4.6 Starostlivosť o ženu v priebehu pôrodu	652	6.4.2.2.1.2 Maternálne faktory	674
6.3.4.6.1 Analgézia a anestézia u drogovovo závislých rodičiek	652	6.4.2.2.1.3 Paternálne faktory	674
6.3.5 Tehotenstvo a pôrod u žien po liečbe neplodnosti	654	6.4.2.2.2 Klinický obraz	674
<i>Lenka Rybánska Reismüllerová</i>		6.4.2.2.3 Diagnostika	675
6.3.5.1 Úvod	654	6.4.2.2.4 Diferenciálna diagnostika	676
6.3.5.2 Vplyv asistovanej reprodukcie na priebeh gravidity	656	6.4.2.2.5 Terapia.	676
6.3.5.2.1 Rizikové faktory zo strany matky	656	6.4.2.3 Habituálne potrúcanie.	678

6.4.2.3.1 Etiológia	678	6.4.5 Potermínová tehotnosť	713
6.4.2.4 Spontánny potrat v II. trimestri	678	<i>Jozef Záhumenský</i>	
6.4.2.4.1 Istmocervikálna insuficiencia v II. trimestri	679	6.4.5.1 Definícia	713
6.4.2.4.1.1 Etiológia	679	6.4.5.2 Výskyt a rizikové faktory	713
6.4.2.4.1.2 Diagnostika	679	6.4.5.3 Riziká spojené s potermínovou tehotnosťou	714
6.4.2.4.1.3 Liečba	679	6.5.4.4 Manažment	714
6.4.2.5 Indukovaný (arteficiálny) potrat	680	6.4.6 Rastová reštrikcia plodu	716
6.4.2.5.1 Príčiny indukovaných potratov	680	<i>Petra Turňová</i>	
6.4.2.5.2 Metódy vyvolania potratu	681	6.4.6.1 Úvod a definícia	716
6.4.3 Gestačná trofoblastová choroba	683	6.4.6.2 Incidencia a rizikové faktory	717
<i>Miroslav Korbel</i>		6.4.6.3 Perinatálna morbidita a mortalita	717
6.4.3.1 História	684	6.4.6.4 Fyziológia a patofyziológia fetálneho rastu	717
6.4.3.2 Epidemiológia	684	6.4.6.5 Etiológia	717
6.4.3.3 Etiopatogenéza	685	6.4.6.5.1 Maternálne faktory	718
6.4.3.4 Klasifikácia a patologickoanatomický obraz	686	6.4.6.5.2 Fetálne faktory	718
6.4.3.5 TNM klasifikácia GTCH	689	6.4.6.5.3 Placentárne faktory	718
6.4.3.6 Klinické správanie	689	6.4.6.6 Skrining	719
6.4.3.7 Diagnostika	690	6.4.6.7 Diagnostika	719
6.4.3.8 Terapia	696	6.4.6.7.1 Umbilikálna artéria	720
6.4.3.8.1 Liečba benígnych foriem GTCH	696	6.4.6.7.2 Stredná mozgová artéria	721
6.4.3.8.2 Liečba malígnych foriem GTCH	696	6.4.6.7.3 Cerebroplacentárny index	721
6.4.3.9 Dispenzarizácia	697	6.4.6.7.4 Uterinné artérie	722
6.4.3.10 Situácia v SR	698	6.4.6.7.5 Ductus venosus	722
6.4.4 Predčasný pôrod	699	6.4.6.7.6 Predná mozgová artéria (ACA) a zadná mozgová artéria (ACP)	722
<i>Petra Turňová</i>		6.4.6.7.7 Aortálny istmus	722
6.4.4.1 Definícia	699	6.4.6.7.8 Umbilikálna vena	722
6.4.4.2 Incidencia	700	6.4.6.7.9 Biofyzikálny profil	723
6.4.4.3 Neonatálna morbidita a mortalita	700	6.4.6.7.10 Množstvo plodovej vody	723
6.4.4.4 Rizikové faktory	700	6.4.6.7.11 Kardiotokografia	723
6.4.4.5 Patogenéza	703	6.4.6.7.12 Oxytocínový záťažový test	723
6.4.4.6 Diagnostika	704	6.4.6.7.13 Biochemické markery	723
6.4.4.6.1 Predčasný pôrod so zachovaným vakom blán	704	6.4.6.8 Manažment	724
6.4.4.6.2 Predtermínový predčasný odtok plodovej vody (preterm premature rupture of membranes – pPROM)	705	6.4.6.9 Prevencia	724
6.4.4.6.3 Chorioamnionitída	705	6.4.6.10 Dlhodobé následky	725
6.4.4.6.4 Istmocervikálna insuficiencia	705	6.4.7 Makrosómia plodu	727
6.4.4.6.5 Manažment	706	<i>Romana Krlín, Jozef Záhumenský</i>	
6.4.4.6.6 Predčasný pôrod so zachovaným vakom blán	706	6.4.7.1 Definícia	727
6.4.4.6.7 Predtermínový predčasný odtok plodovej vody (pPROM)	707	6.4.7.2 Incidencia	728
6.4.4.6.8 Chorioamnionitída	708	6.4.7.3 Rizikové faktory	728
6.4.4.6.9 Prevencia	708	6.4.7.4 Etiológia a patogenéza	728
6.4.4.6.10 Progesterón	708	6.4.7.5 Diagnostika	729
6.4.4.6.11 Istmocervikálna insuficiencia	708	6.4.7.6 Manažment	731
6.4.4.6.12 Pesar	709	6.4.7.6.1 Starostlivosť o ženu pred graviditou a počas gravidity	731
6.4.4.6.13 Antibiotiká	709	6.4.7.6.2 Starostlivosť o rodičku v období pred pôrodom a počas pôrodu	731
6.4.4.6.14 Faktory životného štýlu	709	6.4.7.6.3 Indukcia pôrodu	731
6.4.4.6.15 Pokojový režim	709	6.4.7.6.4 Vaginálny pôrod po cisárskom reze	731
6.4.4.6.16 Skrining porúch pošvového prostredia	709	6.4.7.7 Komplikácie	732
6.4.4.6.17 Kyselina acetylsalicylová – aspirín	709	6.4.7.8 Diabetes mellitus a makrosómia	733
6.4.4.6.18 Dlhodobé následky predčasného pôrodu	709	6.4.7.9 Prevencia	733

6.4.8 Sérologický konflikt v gravidite a hydrops plodu	736	6.4.10.2.3.4 Placentárne vyklenutie	759
<i>Petra Pšenková, Jozef Záhumenský</i>		6.4.10.2.3.5 Hypervaskularita	760
6.4.8.1 Úvod	736	6.4.10.2.4 Liečba	760
6.4.8.2 Rh inkompatibilita.	736	6.4.11 Pupočníkové komplikácie	762
6.4.8.2.1 Epidemiológia	736	<i>Jozef Záhumenský</i>	
6.4.8.2.2 Etiológia	736	6.4.11.1 Úvod	762
6.4.8.2.3 Patogenéza	738	6.4.11.2 Abnormality rozmerov pupočníka	762
6.4.8.2.4 Intrauterinný rozvoj ochorenia – anémia a hydrops plodu.	738	6.4.11.3 Dvojcievny pupočník	763
6.4.8.2.5 Postnatálne dôsledky – hemolytická choroba novorodenca	739	6.4.11.4 Patologická inzercia	763
6.4.8.2.6 Diagnostika	739	6.4.11.5 Pupočníkové uzly	763
6.4.8.2.6.1 Neinvazívne vyšetrovacie metódy	740	6.4.11.6 Omotanie pupočníka	763
6.4.8.2.6.2 Invazívne vyšetrovacie metódy	742	6.4.11.7 Funisitis	764
6.4.8.2.7 Intrauterinná terapia plodu.	742	6.4.11.8 Coiling pupočníka	764
6.4.8.2.8 Plánovanie pôrodu	743	6.5 Perinatálne infekcie	765
6.4.8.2.9 Prevencia	743	6.5.1 Úvod	765
6.4.8.3 ABO inkompatibilita.	743	<i>Adriana Liptáková, Zuzana Kónyová, Anna Lišková</i>	
6.4.8.4 Aloimúna trombocytopenia	744	6.5.2 Princípy racionálnej antimikrobiálnej liečby v pôrodníctve	767
6.4.9 Poruchy množstva plodovej vody.	745	<i>Adriana Liptáková, Zuzana Kónyová, Anna Lišková</i>	
<i>Júlia Hederlingová, Jozef Záhumenský</i>		6.5.2.1 Antimikrobiálna politika	768
6.4.9.1 Úvod	745	6.5.2.2 Algoritmus antibakteriálnej liečby	769
6.4.9.2 Zloženie plodovej vody	745	6.5.2.3 Revízia antibakteriálnej liečby	770
6.4.9.2.1 Tvorba a regulácia objemu plodovej vody	746	6.5.2.4 Sekvenčná liečba	771
6.4.9.3 Vyšetrenie plodovej vody	747	6.5.2.5 Globálne princípy racionálnej antibiotickej liečby.	771
6.4.9.3.1 Amniocentéza	747	6.5.2.5.1 Správna klinická diagnóza	771
6.4.9.3.2 Amnioskopia.	748	6.5.2.5.2 Správna mikrobiologická diagnóza.	772
6.4.9.3.3 Sonografické vyšetrenie plodovej vody	748	6.5.2.5.3 Správne antibiotikum	773
6.4.9.3.3.1 Stanovenie množstva plodovej vody	748	6.5.2.5.3.1 Alergiologická anamnéza.	773
6.4.9.3.3.1.1 Subjektívny odhad	749	6.5.2.5.3.2 Kombinácie antimikrobiálnych liečiv	774
6.4.9.3.3.1.2 Semikvantitatívne metódy	749	6.5.2.5.3.3 Správna dávka, časový interval a cesta podania antibiotika	775
6.4.9.4 Patológie plodovej vody.	749	6.5.2.5.3.4 Farmakokinetika antibiotík	775
6.4.9.4.1 Zmeny objemu plodovej vody	749	6.5.2.5.3.5 Farmakodynamika antibiotík.	776
6.4.9.4.1.1 Oligohydramnión	750	6.5.2.5.3.6 Cesta podania antibiotika	779
6.4.9.4.1.2 Polyhydramnión.	751	6.5.2.5.3.7 Správna dĺžka liečby	782
6.4.9.4.2 Zmeny štruktúry plodovej vody	752	6.5.2.6 Empirická liečba infekcií získaných v komunite.	783
6.4.10 Poruchy placentácie	754	6.5.2.6.1 Infekcie močových ciest	784
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.5.2.6.2 Infekcie dýchacích ciest	785
6.4.10.1 Placenta praevia a nízko nasadajúca placenta.	754	6.5.2.6.3 Sepsa v pôrodníctve	785
6.4.10.1.1 História	754	6.5.2.6.4 Ostatné antepartálne infekcie	786
6.4.10.1.2 Definícia	755	6.5.2.6.5 Intrapartálne infekcie.	786
6.4.10.1.3 Výskyt a rizikové faktory.	756	6.5.2.6.6 Postpartálne infekcie	787
6.4.10.1.4 Klinický priebeh	756	6.5.2.7 Empirická liečba nozokomiálnych infekcií.	788
6.4.10.1.5 Manažment.	756	6.5.2.8 Cielená liečba infekcií.	788
6.4.10.2 Patologicky adherovaná placenta (placenta accreta spectrum – PAS)	757	6.5.2.9 Monitorovanie antimikrobiálnej terapie	789
6.4.10.2.1 Definícia	757	6.5.2.10 Biomarkery.	790
6.4.10.2.2 Výskyt a rizikové faktory.	757	6.5.2.10.1 C-reaktívny proteín (CRP)	791
6.4.10.2.3 Klinický priebeh a diagnostika	758	6.5.2.10.2 Prokalcitonín (PCT)	791
6.4.10.2.3.1 Placentárne lakúny	759	6.5.2.10.3 Zmeny krvného obrazu	792
6.4.10.2.3.2 Strata deliacej hypoechogénnej zóny	759	6.5.2.10.4 Presepsín.	793
6.4.10.2.3.3 Stenčenie/vymiznutie myometria	759	6.5.2.11 Antibiotická profylaxia v pôrodníctve	793
		6.5.3 Vírusové hepatitídy	797
		<i>Jozef Záhumenský</i>	

6.5.3.1 Vírusová hepatitída A	797	6.6.7 Špecifické komplikácie monochoriálnych dvojčiat	842
6.5.3.2 Vírusová hepatitída B.	798	6.6.7.1 Syndróm fetofetálnej transfúzie	842
6.5.3.3 Vírusová hepatitída C.	799	6.6.7.1.1 Patofyziológia	842
6.5.3.4 Vírusová hepatitída E.	800	6.6.7.1.2 Diagnóza.	843
6.5.4 Syfilis	802	6.6.7.1.3 Liečba	843
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.6.7.2 Twin anemia-polycythemia sequence (TAPS)	844
6.5.5 Herpes genitalis	804	6.6.7.3 Twin reversed arterial perfusion (TRAP) sequence	845
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.6.7.4 Zrastené dvojčatá	845
6.5.6 Infekcia parvovírusom B19	808	6.6.7.5 Selektívna fetálna rastová reštrikcia	
<i>Jozef Záhumenský</i>		monochoriálnych dvojčiat	845
6.5.7 Toxoplazmóza	810	6.6.7.6 Vnútromaternicové odumretie jedného z plodov	846
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.6.8 Prenatálna starostlivosť pri viacpočetnom	
6.5.8 Listerióza.	814	tehotenstve	846
<i>Jozef Záhumenský</i>		6.6.9 Trojpočetné a viacpočetné tehotenstvo	847
6.5.9 Infekcia cytomegalovírusom	816	6.6.10 Vedenie pôrodu viacpočetného tehotenstva	847
<i>Jozef Záhumenský</i>			
6.5.10 Varicella, herpes zoster	820	7. Fyziologický pôrod	849
<i>Jozef Záhumenský</i>		<i>Jozef Záhumenský</i>	
6.5.11 Chrípka	822	7.1 Úvod	851
<i>Jozef Záhumenský</i>		7.2 Biológia pôrodu	851
6.5.12 Human imunodeficiency virus (HIV).	824	7.2.1 Fyziológia kontrakcií myometria	851
<i>Jozef Záhumenský</i>		7.2.1.1 Pokojový stav myometria	852
6.5.13 Kolonizácia <i>Streptococcus agalactiae</i> (GBS).	826	7.2.1.2 Aktivácia – príprava na pôrod	852
<i>Jozef Záhumenský</i>		7.2.1.3 Stimulácia – pôrodný dej	852
6.5.14 Koronavírusy	829	7.2.1.3.1 Uterinný pacemaker	853
<i>Peter Sabaka</i>		7.2.1.3.2 Začiatok pôrodu	853
6.5.14.1 Úvod	829	7.2.1.3.3 Fyzika pôrodu	854
6.5.14.2 Koronavírusy a tehotnosť	829	7.2.1.3.4 Otváranie pôrodnej bránky	854
6.5.14.2.1 MERS	830	7.2.1.3.5 Zostupovanie hlavičky v II. pôrodnej dobe	855
6.5.14.2.2 SARS	830	7.2.1.3.6 Mechanizmus pôrodu pri polohe pozdĺžnej	
6.5.14.2.3 COVID-19	830	záhlavím.	856
6.5.15 Nozokomiálne nákazy	832	7.2.1.3.6.1 Vstup hlavičky do roviny panvového vchodu	856
<i>Andrea Kološová</i>		7.2.1.3.6.2 Rotácia hlavičky v rovine panvovej hlbiny	
6.5.15.1 Definícia, rozdelenie	832	(vnútorná rotácia)	857
6.5.15.2 Infekcie v mieste chirurgického výkonu (SSI)	833	7.2.1.3.6.3 Deflexia hlavičky a jej pôrod.	858
6.5.15.3 Epidurálny absces, infekcia hlbokých		7.2.1.3.6.4 Vonkajšia rotácia hlavičky a dokončenie	
paravertebrálnych svalov, meningitída alebo osteomyelitída	835	pôrodu plodu	858
6.5.15.4 Endometritída	835	7.2.1.3.7 Jednotlivé typy panvy a vplyv na II. pôrodnú	
6.5.15.5 Chorioamnionitída	835	dobu	858
6.5.15.6 Infekcie močového traktu (UTI, CAUTI)	836	7.2.1.3.8 Pôrod placenty	859
6.5.15.7 Mastitída	836	7.3 Vedenie fyziologického pôrodu záhlavím	860
6.5.15.8 Prevencia infekcií súvisiacich s pôrodom	837	7.3.1. Príjem rodičky	860
6.6 Viacplodové tehotenstvo.	838	7.3.2 Vedenie I. pôrodnej doby	860
<i>Ivana Kacerovská Musilová</i>		7.3.2.1 Sledovanie stavu plodu	861
6.6.1 Embryológia dvojčiat	839	7.3.2.2 Sledovanie progresie vaginálneho nálezu	861
6.6.2 Epidemiológia	839	7.3.2.3 Sledovanie zdravotného stavu rodičky	862
6.6.3 Stanovenie chorionicity a amnionicity	839	7.3.2.4 Podpora rodičky	862
6.6.3.1 Sonografia do 8. gestačného týždňa	839	7.3.3 Vedenie druhej pôrodnej doby	863
6.6.3.2 Sonografia v 9. až 14. týždni.	840	7.3.4 Vedenie tretej pôrodnej doby	863
6.6.3.3 Sonografia po 15. týždni	841		
6.6.4 Vrodené vývojové chyby	841	8. Rizikový a patologický pôrod.	867
6.6.5 Rast plodov.	841	8.1 Indukcia pôrodu	867
6.6.6 Predčasný pôrod.	842	<i>Erik Dosedla</i>	

8.1.1 Úvod	867	8.5.4.2.4 Vedenie pôrodu panvovým koncom	900
8.1.2 Definícia, rozdelenie	867	8.5.4.2.4.1 Spontánny pôrod plodu	900
8.1.3 Indikácie	867	8.5.4.2.4.2 Parciálna extrakcia plodu	900
8.1.4 Kontraindikácie	868	8.5.4.2.4.3 Totálna extrakcia plodu pri naliehaní panvovým koncom	903
8.1.5 Metódy preindukcie pôrodu	868	8.6 Prolaps pupočníkovej šnúry	904
8.1.6 Metódy indukcie pôrodu	871	<i>Jozef Záhumenský</i>	
8.1.7 Podmienky indukcie pôrodu	871	8.7 Skalená plodová voda	906
8.1.8 Programovaný pôrod	872	<i>Jozef Záhumenský</i>	
8.1.9 Komplikácie indukcie pôrodu	872	8.8 Pôrod mŕtveho plodu	908
8.2 Intrapartálna asfyxia	875	<i>Jozef Záhumenský</i>	
<i>Jozef Záhumenský</i>		8.8.1 Úvod	908
8.2.1 Hypoxicko-ischemická encefalopatia (HIE)	876	8.8.2 Epidemiológia	908
8.2.2 Intrapartálny manažment hroziacej hypoxie plodu	877	8.8.3 Rizikové faktory	908
8.3 Zastavenie pôrodu	879	8.8.3.1 Rasové a sociálne faktory	908
<i>Jozef Záhumenský</i>		8.8.3.2 Vek a anamnéza neplodnosti	909
8.3.1 Úvod	880	8.8.3.3 Pôrodníčka anamnéza	909
8.3.2 Rizikové faktory	880	8.8.3.4 Viacplodová gravidita	909
8.3.3 Diagnóza dysfunkčného pôrodu	881	8.8.3.5 Celkové ochorenia matky	909
8.3.4 Prevencia a liečba dysfunkčného pôrodu	882	8.8.3.6 Poterminová tehotnosť	909
8.3.4.1 Adekvátna predpôrodná príprava	882	8.8.4 Známe príčiny vnútro maternicového úmrtia plodu	909
8.3.4.2 Podpora rodičky a pozitívna atmosféra	882	8.8.4.1 Rastová reštrikcia plodu	909
8.3.4.3 Intimita a eliminácia rušivých vplyvov	882	8.8.4.2 Predčasné odlučovanie placenty a fetomaternálna hemorágia	910
8.3.4.4 Poloha rodičky, jedlo, pitie	882	8.8.4.3 Chromozómové anomálie a vrodené vývojové chyby	910
8.3.4.5 Amniotómia	883	8.8.4.4 Infekcie	910
8.3.4.6 Augmentácia pôrodu oxytocínom	883	8.8.4.5 Pupočníkové príčiny	910
8.3.5 Zastavenie pôrodu v II. pôrodnej dobe	884	8.8.5 Diagnostické zhodnotenie	910
8.3.5.1 Vysoký priamy stav	884	8.8.6 Vedenie pôrodu	911
8.3.5.2 Hlboký priečny stav	885	8.8.7 Poradenstvo do nasledujúcej tehotnosti	911
8.3.5.3 Abnormálna rotácia hlavičky	885	8.9 Vaginálny pôrod po cisárskom reze	913
8.3.5.4 Deflekčné naliehanie a držanie	886	<i>Peter Kaščák</i>	
8.3.5.4.1 Naliehanie predhlavím (Praesentatio syncipitis)	886	8.9.1 Úvod	913
8.3.5.4.2 Naliehanie čelom (Praesentatio frontis)	887	8.9.2 História	914
8.3.5.4.3 Naliehanie tvárou (Praesentatio faciei)	887	8.9.3 Riziko verusus benefit	914
8.3.5.4.4 Združené naliehanie	888	8.9.3.1 Riziká a benefity pre matku	915
8.4 Dystokia ramienok plodu	889	8.9.3.2 Riziká a benefity pre plod	915
<i>Jozef Záhumenský</i>		8.9.4 Kontraindikácie vaginálneho pôrodu po cisárskom reze	915
8.4.1 Úvod	889	8.9.5 Predikcia úspešnosti vaginálneho pôrodu	916
8.4.2 Definícia a výskyt	889	8.9.6 Ruptúra uteru	917
8.4.3 Rizikové faktory	890	8.9.7 Plánovanie ERCS	919
8.4.4 Prediktabilita a možnosti prevencie vzniku	890	8.9.8 Vedenie pôrodu	919
8.4.5 Manažment dystokie ramienok	891	8.10 Patológia III. pôrodnej doby	922
8.4.6 Následky dystokie ramienok	894	<i>Jozef Záhumenský</i>	
8.5 Pôrod plodu v polohe pozdĺžnej panvovým koncom	896	8.10.1 Placenta adhaerens	922
<i>Jozef Záhumenský</i>		8.10.2 Hypotónia, atónia uteru	923
8.5.1 Úvod	896	8.10.3 Inverzia uteru	924
8.5.2 Výskyt	897	8.10.4 Pôrodné poranenie	926
8.5.3 Etiológia	897	8.10.4.1 Poranenie cervixu	926
8.5.4 Manažment tehotnosti a pôrodu	898	8.10.4.2 Poranenie vulvy, pošvy a hrádze	927
8.5.4.1 Obrat plodu vonkajšími hmatmi	898	8.10.4.2.1 Epiziotómia	928
8.5.4.2 Pôrod plodu panvovým koncom	899	8.10.4.2.2 Diagnostika a ošetrovanie pôrodných poranení	928
8.5.4.2.1 Selekcija rodičiek	899		
8.5.4.2.2 Indukcia pôrodu	899		
8.5.4.2.3 Mechanizmus pôrodu panvovým koncom	899		

8.11. Využitie možností intervenčnej rádiológie v pôrodnictve	932
<i>Andrej Klepanec</i>	
8.11.1 Úvod	932
8.11.2 Embolizácia popôrodného krvácania	933
8.11.3 Profylaktická infúzia balónov pri pôrode.	934
8.11.4 Intervenčná rádiológia pri ektoptickej gravidite	935
8.11.5 Endovaskulárna liečba venózneho trombembolizmu	936
8.12 Anestézia a analgézia v pôrodnictve	937
<i>Ján Slávik, Erik Dosedla</i>	
8.12.1 Anestézia v pôrodnictve	937
8.12.1.1 Fyziologické zmeny v tehotenstve a ich význam pre anesteziológa	937
8.12.1.1.1 Respiračný systém a metabolizmus	937
8.12.1.1.2 Tráviaci systém	938
8.12.1.1.3 Muskuloskeletový systém	938
8.12.1.1.4 Nervový systém	938
8.12.1.1.5 Cirkulácia	938
8.12.1.1.6 Krv	939
8.12.1.1.7 Uropoetický systém	939
8.12.1.1.8 Zhrnutie dôsledkov fyziologických zmien pre anesteziológa	939
8.12.1.2 Anestézia tehotnej pacientky pre nepôrodnické operácie	941
8.12.1.2.1 Predoperačný manažment	942
8.12.1.2.2 Peroperačný manažment	942
8.12.1.2.3 Pooperačný manažment	942
8.12.2 Pôrodná analgézia a anestézia	942
8.12.2.1 História.	942
8.12.2.2 Pôrodná bolesť dnes	942
8.12.2.3 Ciele pôrodnickej analgézie	943
8.12.2.4 Metódy pôrodnickej analgézie.	944
8.12.2.4.1 Nefarmakologické metódy	944
8.12.2.4.2 Farmakologické metódy.	944
8.12.2.4.2.1 Systémová analgézia	944
8.12.2.4.2.2 Regionálna analgézia/anestézia	945
8.12.2.4.2.2.1 Infiltračná anestézia	945
8.12.2.4.2.2.2 Pudendálny blok	945
8.12.2.4.2.2.3 Paracervikálny blok	946
8.12.2.4.2.2.4 Epidurálna analgézia	946
8.12.3 Anestézia pre cisársky rez.	948
8.12.3.1 Predoperačná príprava	948
8.12.3.2 Celková anestézia pri cisárskom reze.	949
8.12.3.3 Neuroaxiálna anestézia pri cisárskom reze	949
8.12.4 Postpunkčná cefalea (postdural puncture headache – PDPH)	950
8.13 Pôrody mimo zdravotníckeho zariadenia	952
<i>Petra Oľapková</i>	
8.13.1 Pôrody mimo zdravotníckeho zariadenia – plánované	953
8.13.1.1 Faktory ovplyvňujúce miesto pôrodu	954
8.13.1.2 Charakteristika žien	954
8.13.1.3 Kritériá pre pôrod mimo zdravotníckeho zariadenia	954
8.13.1.4 Nepriaznivé výsledky u matky	955
8.13.1.5 Nepriaznivé výsledky u novorodenca	955
8.13.2 Pôrody mimo zdravotníckeho zariadenia – neplánované.	955
9. Základy neonatológie	958
9.1 Úvod	958
<i>Peter Krcho</i>	
9.2 Vyšetrenie novorodenca	960
<i>Dana Dolníková</i>	
9.3 Neonatálna resuscitácia	965
<i>Peter Krcho</i>	
9.3.1 Pravdepodobnosť resuscitácie	965
9.3.1.1 Plánované pôrody doma	966
9.3.2 Fyziologická postnatálna adaptácia	966
9.3.2.1 Manažment telesnej teploty	966
9.3.2.2 Úvodné zhodnotenie	966
9.3.3 Resuscitácia novorodenca	967
9.3.3.1. Pomôcky potrebné na resuscitáciu	967
9.4 Pôrodný traumatizmus novorodenca	972
<i>Dana Dolníková</i>	
9.4.1 Trauma hlavy	972
9.4.2 Poškodenie miechy a periférnych nervov	974
9.4.3 Poranenia skeletu	974
9.4.4 Poranenia vnútorných orgánov	975
9.4.5 Záver	975
9.5 Neonatálne infekcie	976
<i>Eva Vajdová, Miroslava Jurčišinová, Ladislava Bondová, Monika Rosolanková</i>	
9.5.1 Úvod	977
9.5.2 Sepsa	978
9.5.2.1 Syndróm fetálnej zápalovej odpovede	978
9.5.2.2 Neonatálna sepsa	978
9.5.2.2.1 Úvod	978
9.5.2.2.2 Epidemiológia	978
9.5.2.2.3 Patofyziológia	978
9.5.2.2.4 Etiológia	979
9.5.2.2.5 Klinické prejavy.	979
9.5.2.2.6 Diagnostika	979
9.5.2.2.7 Terapia.	980
9.5.2.2.8 Prognóza.	980
9.5.3 Pneumónia	980
9.5.3.1 Rizikové faktory a etiológia.	981
9.5.3.2 Klinické prejavy	981
9.5.3.3 Diagnostika	981
9.5.3.4 Terapia	981
9.5.4 Bakteriálna meningitída.	982
9.5.4.1 Výskyt	982
9.5.4.2 Pôvodca ochorenia.	982
9.5.4.3 Klinické prejavy	982

9.5.4.4 Diagnostika	982	10.3.2.3.1 Ruptúra uteru	997
9.5.4.5 Terapia	983	10.4 Embólia v pôrodníctve	999
9.5.5 Herpetická meningoencefalitída	983	10.4.1 Trombembolická choroba – akútna pľúcna embólia	999
9.5.5.1 Výskyt	983	10.4.2 Vzduchová embólia.	1000
9.5.5.2 Klinické prejavy	983	10.4.3 Embólia plodovou vodou	1001
9.5.5.3 Diagnostika	984	10.5 Septický syndróm a septický šok	1003
9.5.5.4 Terapia	984	11. Pôrodné operácie	1007
9.5.5.5 Prevencia	984	<i>Jozef Záhumenský</i>	
9.5.6 Omfalitída	984	11.1 Dilatácia a kyretáž	1007
9.5.6.1 Pôvodca ochorenia.	984	11.1.1 Úvod	1007
9.5.6.2 Klinické prejavy	984	11.1.2 Výskyt	1007
9.5.6.3 Diagnostika	984	11.1.3 Indikácie	1007
9.5.6.4 Terapia	984	11.1.4 Priebeh	1007
9.5.7 Ophthalmia neonatorum.	985	11.1.5 Kontraindikácie a komplikácie	1008
9.5.7.1 Klinické prejavy a pôvodcovia ochorenia	985	11.2 Kliešťový pôrod.	1010
9.5.7.2 Diagnostika	985	11.2.1 Úvod	1010
9.5.7.3 Terapia	985	11.2.2 Popis nástroja	1010
9.5.7.4 Prevencia	985	11.2.3 Výskyt	1012
9.5.8 Toxoplazmóza	985	11.2.4 Indikácie operácií	1013
9.5.8.1 Epidemiológia a výskyt	986	11.2.5 Priebeh operácie	1014
9.5.8.2 Spôsob prenosu	986	11.2.6 Kontraindikácie a komplikácie	1014
9.5.8.3 Klinické prejavy	986	11.3 Vákuumextrakcia	1016
9.5.8.4 Diagnostika	986	11.3.1 Úvod	1016
9.5.8.5 Terapia	986	11.3.2 Popis nástroja	1016
9.5.9 Rubeola.	986	11.3.3 Výskyt	1017
9.5.9.1 Epidemiológia a spôsob prenosu	987	11.3.4 Indikácie na operáciu	1017
9.5.9.2 Klinické prejavy	987	11.3.5 Priebeh	1017
9.5.9.3 Diagnostika	987	11.3.6 Kontraindikácie a komplikácie	1017
9.5.9.4 Terapia	987	11.4 Cisársky rez.	1019
9.5.10 Cytomegalovírus	987	11.4.1 Úvod	1020
9.5.10.1 Pôvodca a spôsob prenosu.	987	11.4.2 Výskyt	1020
9.5.10.2 Klinické prejavy	987	11.4.3 Indikácie na operáciu	1022
9.5.10.3 Diagnostika	988	11.4.4 Priebeh	1022
9.5.10.4 Terapia	988	11.4.4.1 Predoperačná príprava a časovanie.	1022
10. Život ohrozujúce stavy matky	989	11.4.4.1.1 Plánovaný (elektívny) cisársky rez.	1022
<i>Zuzana Nižňanská</i>		11.4.4.1.2 Akútny cisársky rez.	1023
10.1 Úvod.	990	11.4.4.2 Tromboprofylaxia	1023
10.2 Antepartálne krvácanie	990	11.4.4.3 Infekčná profylaxia	1023
10.2.1 Antepartálne vaginálne, cervikálne krvácanie	990	11.4.4.4 Operačná technika	1024
10.2.2 Predčasné odlučovanie placenty – abruptio placenta	991	11.4.4.5 Zvláštne situácie.	1026
10.2.2.1 Úvod	991	11.4.5 Kontraindikácie a komplikácie	1026
10.2.2.2 Klinický priebeh	991	11.4.6 Ako udržať prijateľnú frekvenciu cisárskych rezov na pracovisku	1027
10.2.2.3 Diagnostika a stanovenie ďalšieho postupu	992	11.4.6.1 Úvod	1027
10.2.2.4 Liečba.	993	11.4.6.2 Plánované cisárske rezy.	1027
10.3 Postpartálne krvácanie.	993	11.4.6.2.1 Nepôrodné indikácie	1028
10.3.1 Definícia	993	11.4.6.2.1.1 Oftalmologická indikácia	1028
10.3.2 Najčastejšie príčiny	993	11.4.6.2.1.2 Neurologická indikácia	1028
10.3.2.1 Hypotónia až atónia uteru	993	11.4.6.2.1.3 Psychiatrická indikácia	1029
10.3.2.2 Rezíduá po pôrode	996	11.4.6.2.1.4 Kardiologická indikácia.	1029
10.3.2.3 Pôrodné poranenia	997	11.4.6.2.1.5 Ortopedické indikácie	1029

11.4.6.2.1.6 Reumatologické indikácie	1029	12.2.2.1.1 Faktory z hľadiska liečiva	1055
11.4.6.2.1.7 Infekčné indikácie	1030	12.2.2.1.2 Faktory z hľadiska materského organizmu	1056
11.4.6.2.1.8 Respiračné indikácie	1030	12.2.2.1.3 Faktory z hľadiska detského organizmu	1056
11.4.6.2.2 Pôrodné indikácie	1030	12.2.2.2 Posúdenie miery prestupu liečiva do materského mlieka	1057
11.4.6.2.2.1 Stav po myomektómii	1030	12.2.2.2.1 M/P kvocient.	1057
11.4.6.2.2.2 Stav po závažnom poranení hrádze pri predošlom pôrode.	1030	12.2.2.2.2 Denná dávka liečiva prijatého dojčeným dieťaťom v mlieku	1057
11.4.6.3 Akútne cisárske rezy	1032	12.2.2.2.3 Expozičný index	1057
11.4.6.3.1 Známkys asfyxie	1032	12.2.2.2.4 Stanovenie plazmatickej koncentrácie u dojčeného dieťaťa	1058
11.4.6.3.2 Nepostupujúci pôrod	1032	12.2.2.3 Klasifikácia liečiv užívaných počas dojčenia	1059
11.4.6.4 Audit	1032	12.2.2.4 Záver	1060
11.4.6.4.1 Leadership	1032	12.3 Panvové dno a pôrod	1062
11.4.6.4.2 Pravidelné analýzy	1032	<i>Peter Papcun</i>	
12. Šestonedelie, laktácia a popôrodné obdobie	1037	12.3.1 Anatómia panvového dna	1062
12.1 Fyziologické a patologické šestonedelie	1037	12.3.2 Anatómia pošvy z hľadiska statiky panvového dna	1064
<i>Erik Dosedla</i>		12.3.2.1 Závesný aparát pošvy	1064
12.1.1 Fyziologické šestonedelie	1038	12.3.3 Patológia panvového dna	1065
12.1.1.1 Maternica po spontánnom pôrode.	1038	12.3.3.1 Epidemiológia	1065
12.1.1.2 Maternica po cisárskom reze	1039	12.3.3.2 Klasifikácia	1065
12.1.1.3 Vaječníky a ich funkcia	1040	12.3.3.3 Rizikové faktory	1067
12.1.1.4 Uropoetický systém	1041	12.3.3.3.1 Vaginálny pôrod a panvové dno	1067
12.1.1.5 Zmeny vnútorného prostredia	1041	12.3.3.3.2 Vaginálny operačný pôrod a panvové dno	1068
12.1.1.6 Kardiovaskulárny systém	1041	12.3.3.3.3 Mechanizmus poškodenia panvového dna počas pôrodu	1068
12.1.1.7 Hematologické zmeny	1041	12.3.3.4 Symptomatológia	1070
12.1.1.8 Gastrointestinálny systém	1041	12.3.3.4.1 Mechanické príznaky	1070
12.1.1.9 Metabolické zmeny.	1041	12.3.3.4.2 Príznaky z oblasti močového traktu	1071
12.1.1.10 Antikoncepcia po pôrode	1041	12.3.3.4.3 Defekčné príznaky	1071
12.1.2 Patologické šestonedelie.	1043	12.3.3.4.4 Sexuálne príznaky	1071
12.1.2.1 Komplikácie po cisárskom reze	1043	12.3.3.5 Diagnostika	1071
12.1.2.2 Zvyšky po pôrode (residua post partum)	1044	12.3.3.5.1 Anamnéza	1071
12.1.2.3 Infekcie	1045	12.3.3.5.2 Fyzikálne vyšetrenie	1072
12.1.2.3.1 Infekcie rany po epiziotómii.	1045	12.3.3.5.3 Zobrazovacie techniky.	1072
12.1.2.3.2 Infekcia rany po cisárskom reze	1046	12.3.3.6 Liečba.	1074
12.1.2.3.3 Panvový absces	1046	12.3.3.6.1 Konzervatívna liečba	1074
12.1.2.3.4 Peritonitída	1047	12.3.3.6.2 Chirurgická liečba	1075
12.1.2.3.5 Hlboká panvová tromboflebitída (trombóza ovariálnych žíl)	1047	13. Nepôrodnícka problematika zasahujúca do práce zdravotníkov v odbore perinatológia	1076
12.1.2.3.6 Sepsa	1047	13.1 Psychologické aspekty perinatálnej starostlivosti	1077
12.1.2.3.7 Endometritída	1048	<i>Hana Celušáková</i>	
12.1.2.3.8 Parametritída	1048	13.1.1 Úvod	1077
12.1.2.3.9 Uroinfekcie.	1048	13.1.2 Tehotenstvo	1077
12.1.2.3.10 Puerperálna mastitída	1049	13.1.2.1 Fázy tehotenstva	1078
12.2 Laktácia a jej význam, farmakoterapia počas laktácie	1051	13.1.2.2 Vytváranie vzťahu – attachmentu – medzi matkou a prenatálnym dieťaťom.	1080
12.2.1 Laktácia a jej výhody	1051	13.1.2.3 Možný dosah zdravotnej starostlivosti na psychiku tehotnej	1081
12.2.1.1 Úvod	1051	13.1.2.4 Prenatálny skrining vývojových chýb dieťaťa	1081
12.2.1.2 Materské mlieko	1051	13.1.3 Pôrod	1083
12.2.1.3 Podpora dojčenia.	1053		
12.2.2 Farmakoterapia počas laktácie	1055		
12.2.2.1 Faktory ovplyvňujúce prestup liečiv do materského mlieka	1055		

13.1.3.1 Fázy pôrodu	1084	13.2.11.2 Inseminácia, použitie vajčiek rôznych zien, darcovstvo zárodočných buniek a embryí.	1116
13.1.3.2 Vplyv rutinných procedúr a intervencií na fyziológiu pôrodu	1085	13.2.11.3 Kryokonzervácia	1118
13.1.3.3 Pôrodná bolesť	1087	13.2.11.4 Výskum kmeňových buniek	1119
13.1.3.4 Úloha sprevádzajúcich osôb pri pôrode	1089	13.2.11.5 Náhradné materstvo	1122
13.1.3.5 Krátke zamyslenie o moci a kompetenciách	1091	13.2.11.6 Prenátálna a predimplantačná diagnostika	1123
13.1.4 Význam kontaktu „koža na kožu“ (skin to skin) bezprostredne po pôrode – prečo podporovať raný kontakt medzi matkou a dieťaťom.	1092	13.2.11.7 Utajený pôrod a anonymné odloženie novorodenca.	1125
13.1.5 Peripartálne psychické poruchy.	1094	13.2.11.8 Interrupcia chemickou metódou.	1126
13.1.5.1 Baby blues	1095	13.2.12 Záver	1126
13.1.5.2 Úzkostné poruchy	1095	13.3 Právne aspekty poskytovania perinatálnej starostlivosti	1129
13.1.5.3 Panická porucha	1095	<i>Peter Kováč</i>	
13.1.5.4 Generalizovaná úzkostná porucha	1096	13.3.1 Úvod	1129
13.1.5.5 Obsedantno-kompulzívna porucha	1096	13.3.2 Práva a povinnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti	1129
13.1.5.6 Popôrodná – peripartálna - depresia	1096	13.3.3 Právne normy týkajúce sa vedenia zdravotnej dokumentácie	1130
13.1.5.7 Posttraumatická stresová porucha po pôrode (PTSD)	1098	13.3.4 Mlčanlivosť zdravotníckych pracovníkov z pohľadu platných právnych predpisov	1134
13.1.5.8 Okno tolerancie	1100	13.3.5 Zodpovednosť pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti	1134
13.1.5.9 Popôrodná psychóza	1101	13.3.6 Informovaný súhlas, jeho odmietnutie a odvolanie z hľadiska platných právnych noriem	1135
13.1.5.10 Liečba peripartálnych psychických porúch	1102	13.3.7 Medicínsko-právne aspekty pôrodu	1137
13.1.6 Základné odporúčania pre komunikáciu v perinatologickej starostlivosti	1103	13.3.8 Umelé prerušenie tehotenstva.	1138
13.1.7 Psychosociálna podpora a krízová intervencia v náročných situáciách	1105	13.3.9 Nedovolené prerušenie tehotenstva.	1140
13.1.7.1 Kontakt a zaangažovanosť	1106	13.3.10 Asistovaná reprodukcia	1140
13.1.7.2 Bezpečie a pohodlie	1106	13.3.11 Postup v prípade sťažnosti alebo trestného oznámenia.	1143
13.1.7.3 Stabilizácia (ak je potrebná)	1106	13.4 Princípy forennej medicíny a znaleckej činnosti v gynekológii a pôrodníctve	1144
13.1.7.4 Zhromažďovanie a poskytovanie informácií: aktuálne potreby a obavy	1107	<i>Norbert Moravanský</i>	
13.1.7.5 Praktická pomoc.	1107	13.4.1 Úvod	1144
13.1.7.6 Prepojenie alebo obnovenie sociálnej podpory	1108	13.4.2 Znalecká činnosť v odbore zdravotníctvo a farmácia.	1144
13.1.7.7 Informácie o zvládaní stresu a mobilizácia zdrojov	1108	13.4.3 Postup lege artis v medicíne.	1145
13.1.7.8 Sprostredkovanie následnej odbornej starostlivosti	1108	13.4.4 Poznámky súdneho znalca k informovanému súhlasu v gynekologicko-pôrodníckej praxi	1147
13.1.8 Záver	1109	13.4.5 Mlčanlivosť zdravotníckych pracovníkov a jej význam z pohľadu forennej medicíny	1151
13.2 Etické otázky reprodukčného zdravia.	1111	13.4.6 Zdravotná dokumentácia a jej význam vo forennej medicíne	1151
<i>Ondrej Prostreduňák</i>		13.4.7 Poznámky ku komunikácii s pacientom a jeho príbuznými	1154
13.2.1 Úvod	1111	13.4.8 Medicínske riziko a jeho komunikácia	1156
13.2.2 Definícia, medicínsky, sociálny a politický kontext	1111	13.4.9 Omyl v zložitej diagnostической situácii.	1157
13.2.3 Etické princípy	1111	13.4.10 Odborné medicínske pochybenie a jeho forenzné hodnotenie	1157
13.2.4 Trendy v reprodukčnej medicíne	1112	13.4.11 Forenzne významné špecifiká pri poskytovaní gynekologickej a pôrodníckej zdravotnej starostlivosti	1158
13.2.5 Vzťah práva a etiky	1112	13.4.12 Postup znalca pri posudzovaní forenzne významnej situácie v klinickej praxi	1160
13.2.6 Európsky právny a politický kontext	1113		
13.2.7 Tradícia prirodzeného zákona a jej alternatívy	1113		
13.2.8 Morálny status ľudského embrya	1114		
13.2.9 Moderné koncepty reprodukčnej autonómie a eugenika.	1114		
13.2.10 Výhrada vo svedomí	1115		
13.2.11 Etické problémy v reprodukčnej medicíne	1116		
13.2.11.1 Umelé oplodnenie (IVF).	1116		

13.4.13 Nesprávne a sporné postupy znalca1163	13.6.6 Záver1185
13.4.13.1 Pochybenia znalca pri zadovážení zdravotnej dokumentácie1164	13.7 Kritériá hodnotenia kvality pôrodnickej starostlivosti1186
13.4.13.2 Inštitút odborného konzultanta znalca1165	<i>Silvia Hnilicová</i>	
13.4.13.3 Práca znalca z klinického odvetvia s pitevným protokolom a interpretácia pitevných nálezov1166	13.7.1 Dimenzie kvality1186
13.4.13.4 Práca znalca so spisovými podkladmi.1166	13.7.2 Zber dát o kvalite ZS1186
13.4.14 Zhrnutie.1167	13.7.3 Meranie a hodnotenie kvality1186
13.5 Simulácia v pôrodnictve1168	13.7.3.1 Meranie a hodnotenie kvality pomocou indikátorov1187
<i>Silvia Hnilicová</i>		13.7.4 Indikátory v oblasti pôrodnictva1188
13.5.1 Prvá dimenzia – cieľ simulačnej aktivity.1168	13.7.5 Sledovanie kvality ZS v oblasti pôrodnictva1188
13.5.2 Druhá dimenzia – účastníci simulácií.1169	13.7.5.1 Európa a Slovensko1189
13.5.3 Tretia dimenzia – úroveň skúseností účastníkov .1169		13.7.5.2 Projekt SPRIEVODCA PÔRODNICAMI1190
13.5.4 Štvrtá dimenzia – doména zdravotnej starostlivosti1169	13.8 Ľudské práva žien pri poskytovaní pôrodnej starostlivosti1192
13.5.5 Piata dimenzia – personál.1170	<i>Janka Debrecéniová</i>	
13.5.6 Šiesta dimenzia – obsah edukácie.1170	13.8.1 Ľudské práva a ich miesto v poskytovaní pôrodnej starostlivosti1192
13.5.7 Siedma dimenzia – pacienti1170	13.8.2 Ľudské práva žien pri poskytovaní pôrodnej starostlivosti ako osobitný katalóg ľudských práv1193
13.5.8 Ôsma dimenzia – technologický postup a prostriedky využívané počas simulácie1170	13.8.2.1 Základné vymedzenie1193
13.5.9 Deviata dimenzia – priestor, kde sa simulácia koná1171	13.8.2.2 Povinné subjekty.1193
13.5.10 Desiata dimenzia – aktivita participantov počas simulácie1171	13.8.2.3 Jednotlivé ľudské práva žien pri poskytovaní pôrodnej starostlivosti1194
13.5.11 Jedenásta dimenzia – spätná väzba.1171	13.8.2.3.1 Právo na zdravie a na zdravotnú starostlivosť .1194	
13.5.12 Zhrnutie.1171	13.8.2.3.2 Právo na dôstojné a rešpektujúce zaobchádzanie1196
13.6 Bezpečnosť pacientok na gynekologicko-pôrodných pracoviskách1173	13.8.2.3.3 Právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti výlučne na báze informovaného súhlasu. .1198	
<i>Vladimír Černák</i>		13.8.2.3.4 Právo na informácie.1201
13.6.1 Všeobecné zásady bezpečnosti pacienta1173	13.8.2.3.5 Právo na ochranu súkromného a rodinného života1202
13.6.2 Koncept bezpečnosti pacienta1173	13.8.2.3.6 Právo na rovné zaobchádzanie a nediskrimináciu.1204
13.6.3 Bezpečnostné inžinierstvo systémov1173	13.8.2.3.7 Právo byť podrobená násiliu1206
13.6.3.1 Counterheroizmus – ANTIHEROIZMUS – tímová spolupráca1174	13.9. Násilie na ženách1213
13.6.3.1.1 Time out – preprocedúrny brífing1175	<i>Barbora Burajová, Zuzana Očenášová</i>	
13.6.3.1.2 Sign out1175	13.9.1 Úvod1213
13.6.3.1.3 Read back – spätná väzba1176	13.9.2 Niektoré pojmy súvisiace s násilím na ženách pre teóriu a prax1213
13.6.3.1.4 Double check – dvojité kontroly1177	13.9.3 Následky partnerského násillia na ženách1214
13.6.3.1.5 Sterile cockpit – sterilný kokpit1178	13.9.4 Partnerské násilie na ženách z pohľadu gynekológie a pôrodnictva1214
13.6.3.1.6 May day – stav núdze1178	13.9.4.1 Sexuálne násilie1214
13.6.3.1.7 Crisis resource management – krízové riadenie zdrojov.1178	13.9.4.2 Partnerské násilie v tehotenstve1215
13.6.3.2 Common knowledge – všeobecná znalosť1179	13.9.4.3 Prevencia násillia a možnosti podpory žien zažívajúcich násilie.1215
13.6.3.3 Human factors engineering and ergonomics – inžinierstvo ľudského faktora a ergonomizácia.1179	13.9.4.3.1 Princípy intervencie.1216
13.6.3.4 Just culture – kultúra spravodlivosti1179	13.9.4.3.2 Primárna prevencia násillia1216
13.6.3.4.1 Hlásenie incidentov1180	13.9.4.3.3 Sekundárna a terciárna prevencia násillia . .1216	
13.6.4 Systematický prístup k vyšetrovaniu nežiaducich udalostí1181	13.9.4.4 Identifikácia partnerského násillia na ženách. .1217	
13.6.4.1 Sekundárna obeť.1183		
13.6.5 Výskyt nežiaducich udalostí na gynekologicko-pôrodných oddeleniach1184		

14. Checklisty a algoritmy	1220	Odporúčané režimy použitia MISOPROSTOLU v pôrodnictve – FIGO 2017	1226
Indukcia pôrodu – CHECKLIST	1220	Algoritmus pre diagnostiku a manažment rastovej reštrikcie plodu	1227
Dystokia ramienok – CHECKLIST	1221	Slovenská verzia Wijma delivery expectancy questionnaire (S-WDEQ)	1228
Pôrodnický perioperačný CHECKLIST pred cisárskym rezom	1222	Register	1230
Závažné život ohrozujúce krvácanie po pôrode – CHECKLIST	1223	Medailón hlavného autora	1247
Zhodnotenie rizika venózneho tromboembolizmu (VTE) u tehotných	1225		